

08

ישראל"צ חוגגת יובל:
בוגרים מספרים על סיומי
המסכתות וגם על ארגון
ההפגנות | חיים אקשטיין

חסידים ואנשי מעשי

סיפורי המעשיות של רבי נחמן מברסלב הם ספרות עברית
במיטבה, טוען חוקר החסידות פרופ' צבי מרק בספרו החדש ■
מרק מסביר איך סיפור על שודדים הוא גם תפילה, ולמה רבי נחמן
העדיף לא לספר על צדיקים

איילת כהנא, עמ' 20

צילום: אילת השחר

הפייטן רבי דוד מנחם לימד את שלומי שבן
וקובי אוז, מופיע בקרקוב ושר עם שייח'ים,
ומסביר איך כל זה קשור לרב קוק | עניין אישי

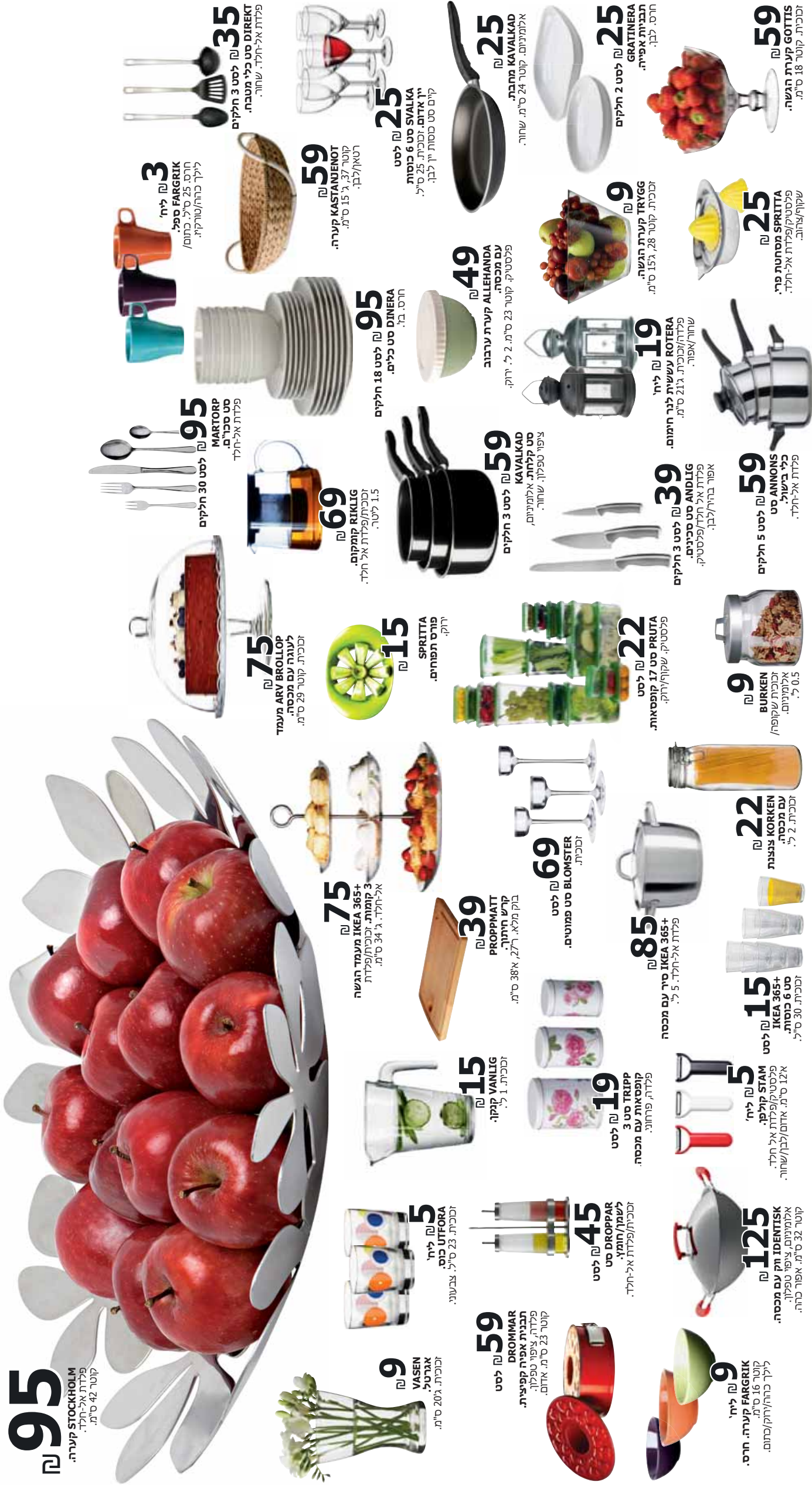
31

הורים, אין צורך להתקשר כל
יום לילד שלכם בפנימייה |
תוכנית אם

26

לאבי סגל נמאס מהזלזול
בח"כ יוני שטבון

06

ככה ההורים של היום בודקים את התפתחות הילד

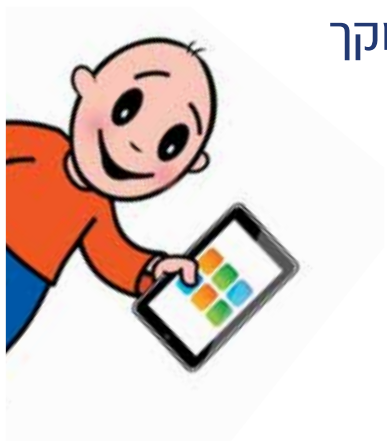
PUBLICIS

חדש ובלעדי ללקוחות כללית: אפליקציית התפתחות הילד לגילאי 0-2

הדרך החווייתית והמקיפה ביותר למעקב אחר התפתחות תינוקך

- מבחני התפתחות מותאמים לפי כל שלב • מעקב ביצועים מפורט על התקדמות התינוק
- ייעוץ און-ליין עם מומחי כללית • תיעוד פעילויות התינוק ושיתוף עם חברים
- כתבות, מדריכים ושאלות נפוצות בתחום ההתפתחות

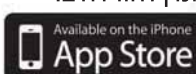

כללית 100 שנה
מעל
הכי טובה למשפחה

ובקרוב גם ב:

זמין להורדה ב:

***2700** מכלטלפון
clalit.co.il
חפשו אותנו גם ב-

להאהיב

1 זהו, סאגת החוקה ב'בית היהודי' מאחורינו. לא קראתי את החוקה. גם לא את רוב המאמרים בעדה ונגדה. סליחה. אבל משפט אחד כן קראתי, ונדמה לי ששווה להתעכב עליו. בין שלל הראיונות שפיזר נפתלי בנט ערב ההצבעה בכל כלי התקשורת המגזריים, הוא דיבר גם עם חנן גרינווד מאתר 'כיפה', וזה הציטוט של יו"ר הבית היהודי שפותח את הכתבה: "אנחנו משמעותיים בתחום הביטחון, הכלכלה והתחום המדיני. זה אף פעם לא היה כך ותמיד עסקנו רק בבניית מקוואות. מקוואות זה חשוב, אבל אנחנו לא שם ואני לא רוצה שיחזירו אותנו לימי מש"ק הדת. מתנגדי החוקה מבקשים להחזיר אותנו להיות גבאי בית כנסת".

נראה לי שהמשפטים האלה משמעותיים הרבה יותר מכל סעיף בחוקה שעוסק בשריונים בעשירייה השנייה במרוץ הבא לכנסת. כי בנט מציג כאן למעשה את ליבת הדיון: מקוואות ובתי כנסת - אאוט. ראיונות ל-CNN עם חתיכות של רקטות ביד - אין.

"מקוואות זה חשוב אבל אנחנו לא שם", אומר בנט. מה זאת אומרת? אז מי כן שם? ואם זה חשוב, למה אנחנו לא שם? ומה בעצם יותר חשוב מזה? "מבקשים להחזיר אותנו להיות גבאי בית כנסת", הוא ממשיך. וואלה, כי גבאי בית כנסת זה דבר רע, נכון? עשב כזה, מיושן, קיביצר, יהודוני. מה הוא בכלל עשה בצבא, הגבאי הזה? הוא היה קרבי?

דווקא משפט אגבי כזה יכול ללמד על עולם הדימויים הפנימי של האדם. עולה מכאן שתפילה וטהרת המשפחה אינם סלע קיומנו, אלא משל למשהו שצריך כבר להתקדם ממנו, לפרוץ ממנו החוצה. רק תדמינו את בנט אומר משפט כמו "התנחלויות זה חשוב, אבל אנחנו לא שם". אין מצב, נכון? אבל גבאי בית כנסת זה איזה נודניק כזה שמתעסק בכל הדברים הלא רלוונטיים האלה, אתם יודעים, של המקום העתיק הזה, בית כנסת, עם כל ההודעות על שולם-זוכער, עם הארבעס הגלותי הזה, וכל התזכורות מתי המולד יהיה (חייבים תמיד את כל הדקות והחלקים האלה? די, משהו חדש מתחיל!).

בתוך זמן קצר, אגב, פרסם מוטי רייך, יו"ר איגוד בתי הכנסת העולמי, הודעה חריפה (אולי חריפה מדי): "אני לא נכנס לפולמוס הפנימי בבית היהודי, זה לא תפקידי ולא תפקידם של בתי הכנסת, הפונים לכלל הקהלים בישראל, אבל אני מתנגד לביטוי האומלל שמשתמש בגבאי בתי הכנסת כסמל לתפקיד פרימיטיבי, מורכז בעצמו, מיושן וחסר מעוף. זו חרפה, והאמירה הזו מגיעה מאדם חובש כיפה העומד בראש מפלגה דתית. זו פגיעה באנשים המסורים ביותר, במוסד החשוב ביותר לעם היהודי - בית כנסת, ובוודאי בחודש אלול שבו אנו מוסרים את נפשנו כדי לדאוג להמוני בית ישראל מכל המגזרים. זהו עלבון כלפי שלוחי ציבור שרק מנסים להגיע לקהלים חדשים ולקרב אותם אל בית הכנסת".

טוב, כנראה נפתלי בנט לא יקבל בקרוב עלייה אצל הגבאים הפגועים (איגוד הבלגיות, אגב, טרם פרסם הודעה), ויש לי רק שתי הערות לסיכום המשפט הקטן-גדול הזה.

ראשית, למה בנט בטוח שעד היום כולם היו גבאים? נכון, הוא פופולרי ואהוב ומצליח כעת מאוד בסקרים, והוא שר הכלכלה. באמת סחתיין. אבל גם בגלגולים הפוליטיים הקודמים של המפלגה, אפי איתם כבר היה שר התשתיות הלאומיות וגם שר הבינוי והשיכון. הרב בני אלון היה שר התיירות. שאול יהלום היה שר התחבורה. זבולון אורלב היה שר הרווחה. זבולון המר ז"ל היה שר החינוך וגם סגן ראש הממשלה. האם הם היו כולם סתם ערימה של גבאים? סגני יו"ר ועדה לענייני קוגל והרינג? או שאולי, במחילה, כבר היו כאן בעבר כמה אנשים שעסקו בשלל הסוגיות שעל סדר היום, אפילו עוד לפני שבנט הפציע בחיי הציונות הדתית וגאל אותה?

ושנית, אולי גם אני, כמו יו"ר איגוד בתי הכנסת, קצת מגזים. הרי אני יודע שזה בסך הכול דימוי. ובאמת זכותו של בנט לרצות להיות ראש ממשלה ולא לעמוד בראש מפלגה מגזרית, ואני מכיר היטב את נאומו "היד שלנו על ההגה", "אנחנו מנהיגים" וכו'. וזה באמת חשוב שהיהדות תשפיע לא רק בד' האמות ההלכתיות אלא על כל הפרהסיה של מדינת ישראל. לתורה יש מה לומר בכל סוגיה, והיא צריכה להגיע לכל אדם, זה ברור. אבל איך נגיע לשם אם אנחנו בעצמנו מזלזלים בעצמנו? אם אנחנו לא משרדים ביטחון בכך שבתי הכנסת והמקוואות הם בדיוק מה שמחזק את ישיבתנו בארץ הזאת? (הרי ככל שיהיו יותר גבאים ובלגיות, גם יוחזרו פחות שטחים). דימוי כזה של "גבאי בית כנסת" מתאים ליאיר לפיד, לא ליו"ר הבית היהודי.

כי בעצם, על מה אנחנו מדברים כשאנחנו אומרים כל הזמן "להאהיב את היהדות"? הרי בכל הראיונות של בנט חוזר שוב ושוב המשפט הזה. את מה בכלל רוצים להאהיב? האם הרצון הוא להאהיב גם את ההליכה לבתי הכנסת והמקוואות? ואם לא, אז על איזו יהדות אנחנו מדברים? בואו נשאל את עצמנו בכנות: לפני שמאהיבים, האם אנחנו עצמנו בכלל אוהבים, או תכלס, בינוני, חושבים שאנחנו כבר לא שם?

2 אני אישית לא הייתי מאמין לסיפור שאתם הולכים לקרוא כעת. לכן חקרתי ובדקתי לפני שפרסמתי אותו, וביקשתי שמות מלאים של אנשים וישובים, כולל תאריכים. אז ככה: משה שחור מארגון 'עץ יהודית' בשדרות הוא ששלח את מה שנראה לי תחילה כאגדה אורבנית. הוא סיפר כמה חשוב לו שקהילות דתיות יאמצו כעת קהילות בעוטף עזה - החל ממשלוח עוגות ועד חלום לפתוח יחד מגיינים בקיבוצים ביום כיפור. הקהילה שלו, 'אפיקים בנגב' בשדרות, הלכה בימים אלה לחזק את אנשי קיבוץ נחל עוז. במייל שקיבלתי משחור הופיע גם סיפור אחד לדוגמה שנבט מהיוזמה החדשה הזו. ארי אודס, ממגורשי תל-קטיפא שבגוש קטיף, מתגורר היום ביישוב עשהאל שבדרום הר חברון, וכך הוא כותב, תחת הכותרת "איך הפלנו בקלות את הגדר":

"אני מרגיש צורך לשתף בחוויה מדהימה שעברנו, אורית, הילדים ואני, שלושם. אנחנו לא מצליחים להשתחרר מההתרגשות ומתחושת ההתרוממות שמלווה אותנו מאז הסיפור הזה. תסלחו לי על האריכות - תקראו ולא תתחרטו! בשבוע שעבר ערב הפסקת האש האחרונה (בינתיים...) שמענו על המצוקה הנוראית של תושבי עוטף עזה, ובמיוחד של הקיבוצים סמוכי הגדר, שאיום הפצמ"רים והמנהרות הכה בהם יותר. חשבנו לא מעט על הקשיים של בני נחל עוז וניררים ונוכרנו בימים הקשים שלנו בגוש קטיף. לא, אנחנו ממש לא נמצאים במקום של 'מגיע להם' ושל 'הם בישלו את זה לעצמם'. להפך. חשנו הזדהות עמוקה עם

והנה כלי קודש ממש לא מיושן, אפילו פוסט מודרני: מזוזה שעליה חרוט לא אחר מאשר 'הנסיך הקטן'. מצאתי אותה דווקא בחנות יודאיקה בכיכר השבת בירושלים.

צילום סלונקי: ידידיה מאיר

מצבם וצורך גדול לחזק אותם בגלל שהיום הם החזית. הצעתי בשבת לחברי קהילתנו המקסימה בעשהאל שנשלח עוגות עם מכתבים לאחד הקיבוצים, וברוך השם ההיענות הייתה יפה מאוד.

ביום שני אחר הצהריים לקחנו את הבת שלנו לאולפנה בחלוצה ובדרך חזור נסענו הישר לקיבוץ כיסופים. כבר בדרך עלו בנו ההיסוסים והרעידות בברכיים והתחלנו להגיד לעצמנו כל מיני תירוצים: 'איך יסתכלו עלינו, כמו מתנחלים שחודרים להם לקיבוץ?', 'אולי בכלל אין שם כמעט אנשים?', 'אולי בעצם אין לנו מספיק כוח לכאב ראש הזה ועוד מעט הקטנים יתחילו לנגס?', 'אולי השער יהיה סגור ובכלל לא נוכל להיכנס?'. אבל המחשבה שלא נוכל לשאת את הבושה בעשהאל כשנחזור עם כל העוגות שכולם אפו, הכריעה את הכף.

השער היה פתוח לרווחה ומחר מאד מוצאנו את עצמנו בלב הקיבוץ, ניגשים לבית הקרוב, שם חיכתה לנו הפתעה ראשונה - על הדלת היה תלוי שלט חדש ועליו המילים 'ברוכים הבאים'. בתוך הבית זוג צעיר ונחמד והרבה קרטונים. 'באנו לתת לכם חיבוק וגם עוגה', זה היה משפט הפתיחה שבחרתי, והם מיד התלהבו והזמינו אותנו פנימה. ואז פתאום קלטתי: 'רגע, אתם חדשים פה?', שאלתי, והם ענו: 'כן, עברנו הרגע מתל אביב לכאן'. וואו. יש גם אנשים כאלה.

עברנו כך מבית לבית. בכל משפחה קיבלו אותנו בהתלהבות וכל כך שמחו להתחבק איתנו, כאילו אנחנו מכירים מזמן. מוצאנו אנשים אידיאליסטים, גיבורים אמיתיים של 2014 שרובם נשארו רוב המבצע בבית ובסופו גם לא היססו לחזור מיד. מוצאנו אנשים פתוחים לחלוטין שלא נבהלו מהחזות הדתית-מתנחלית שלנו, להפך. הם גילו המון רגישות וסקרנות ואפילו הציעו לנו לעבור לגור איתם.

באחד הבתים פגשנו אם חד הורית, עובדת בחינוך, שהייתה מותשת מהיום הראשון ללימודים. כשנכנסנו היא בקושי הצליחה להרים את הראש מהספה, עד ששמעה לשם מה באנו ואז היא זינקה אלינו בהתלהבות ענקית. היא לא עזבה אותנו עד שכל ילד שתה, קיבל ממתק וראה את הרסיסים של הרקטה שנפלה להם בחצר, ופשוט לא הפסיקה להודות לנו על עצם המחווה ולהגיד לנו כמה שזה מחזק ומשמעותי. היא לא יכלה להתנתק מאיתנו והמשיכה ללוות אותנו ולהכיר לנו את כל השכנים שלה.

הביקור הסתיים אצל אישה מבוגרת בשנות השמונים לחייה שגרה היום לבדה. היא כבר כמעט שישים שנה בקיבוץ, והיא סיפרה ש'צוק איתן' הייתה המלחמה הכי קשה שם בכל שנותיה. גם היא לא רצתה שנלך ולקראת סוף הביקור משכה אותנו לחצר האחורית שלה, שם גילינו שהיא גרה ממש בבית האחרון בקיבוץ, מול דיר אל-בלאח. היא הצביעה לכיוון מערב אחרי ששמעה שאנחנו מגוש קטיף ואמרה 'זה ממש שם, לפעמים אני עושה טיול לגבעה הסמוכה וצופה אל החוף שלכם'. ואז היא הוסיפה את הווידיו שלה, תוך כדי שהיא תופסת את הראש: 'אנחנו עשינו טעות גדולה', אמרה ולא הוסיפה.

לא הייתי צריך את הווידיו הזה, אבל זה הספיק לי כדי להבין את גודל הכאב ותחושת ההחמצה שמלווה אותם. רובם לא מעכלים את התקופה הקשה שהם עברו עכשיו, ובטח שלא מצליחים לחבר את כל הנקודות למסקנות ברורות, אבל פגשנו אנשים בריאים וחזקים.

עד כאן התיאור שפרסם אודס במייל היישובי ביום רביעי שעבר, על החוויה החזקה שלו בקיבוץ כיסופים. למחרת בצהריים הוא פרסם את הטקסט הבא. וכאמור, בדקתי. זה אמיתי:

"הבוקר התקשרה אליי אחותי מכפר מימון וניסתה לספר לי בהתרגשות יוצאת דופן מה קרה לה הרגע. היא סיפרה שהיא עמדה בתור בקופה ב'סופר יוחננוף' בנתיבות עם מוצרים בודדים ביד, כשלפניה בתור עמד אדם בשנות השישים לחייו. הוא התעקש לוותר לה על המקום בתור, תוך שהוא מציין בקול 'אני מכיר אתכם'. אחותי המופתעת פנתה אליו ושאלה: 'אני מכירה אותך מאיפה?', והוא ענה: 'אני לא מכיר אותך ספציפית אבל אני מכיר אנשים כמוכם'. בשלב הזה אחותי והקופאית כבר מסתכלות זו על זו בפרצוף תמוה ולא מבינות את האיש ההזוי שלידין. ואז הוא המשיך לדבר ואמר: 'אני קיבוצניק, ועד לפני כמה ימים לא יכולתי להסתכל על אנשים כמוכם, עד שהשבוע מישוה דתי, מתנחל כמוכם, עשה לי מעשה טוב ואני מרגיש צורך להעביר את זה הלאה ולעשות גם לך טוב'. הוא סיפר שבאה אליו לקיבוץ משפחה מהתנחלות עם עוגות כדי לחבק ולבטא סולידריות. בשלב הזה אחותי שאלה: 'סליחה, מאיזה קיבוץ אתה?' והוא ענה: 'כיסופים'. אחותי הייתה בהלם, ובינתיים האיש החל לספר באריכות לקופאית מה בדיוק קרה בקיבוץ, ואיך כבר כמה ימים כל הקיבוץ מדבר רק על הנושא הזה בשבילים..."

מה הסיכוי שדבר כזה יכול לקרות? שמעגל שפתחנו ייסגר בקרבתנו תוך שלושה ימים בלבד? נראה לי שמישהו מנסה להראות לנו שכשעושים טוב ושוברים מחיצות - זה מעשה שלא נגמר וממשיך להוליד עוד מעשים רבים קטנים במעגלים רחבים ובלתי ידועים. יאללה, חייבים להמשיך כבר למעשה הבא!".

כל ההטבות שתמיד רציתם בחשבון אחד!

לעומק התודעה

בנק אגוד מציג:

חשבון הפורה

בנק אגוד
חתומים להצלחה שלך

להצטרפות חייגו

* 3 2 1 0

unionbank.co.il

* באמצעות מנגנון זיכוי • פטור מעמלות פקיד - עד 10 פעולות בחודש • פטור מעמלות ערוץ ישיר - עד 50 פעולות בחודש (עמלת כספומט בגין משיכה שלא בסניפי בנק תחויב בעמלה) • ללקוחות חדשים מעבירי משכורת מעל 7,000 ₪ נטו ליחיד או 9,000 ₪ נטו לזוג • ההטבות מותנות בביצוע של 8 פעולות חשבון בחודש או חיוב חודשי של 2,000 ₪ לפחות בכרטיס אשראי של בנק אגוד • ריבית על הפלוס בשיעור שנתי של 3% למשך 3 שנים בלבד ועד גובה המשכורת • 0% ריבית על המינוס למשך 3 שנים בלבד ועד גובה המשכורת • ריבית שתשולם על הפלוס חייבת במס כדין • רף מקסימלי לקבלת הטבות ריבית זכות וריבית חובה - משכורת עד סך של 30,000 ₪ • כפוף לתנאי המבצע המלאים המפורטים בסניפי הבנק • בתוקף למצטרפים עד 31.12.14 • הבנק רשאי לשנות את תנאי התוכנית בכל עת וללא הודעה מוקדמת מראש.

אוי למנצחים

הכפוי של שרירי החולים ב-ALS. אלא שאתגר דלי הקרח מסמל דווקא שליטה של המאוגר על גופו, שלא לומר הכנעתו, דבר המנוגד לחלוטין לאופי המחלה. אז אולי היה עדיף ללכת על טרנד אחר? נגיד, כניסה לתוך צינוק ופטפט סרק עם המצלמה למשך שעה? תודו שזה הלך לא רע בפעם הקודמת.

די לביטול

טרנד פחות חובק עולם, אך מקיף כמעט את כל הסביבה החברתית שלי, הוא מנהג ההתנגחות והזלזול בח"כ יוני שטבון. בכל אזכור תקשורתי - מחוק הגיוס ועד החוקה, מסנקציות במפלגה ועד ההתמודדות על הנהגתה - מעורר שמו של שטבון גיחוך וביטול בקרב מתנגדיו הפוליטיים שבין חברי האמיתיים והמדומים. אפשר להבין אותם: האיש עדיין צעיר ומתלהב, מורעל צבא, גדוש בסיסמאות ציוניות במינון גבוה מדי, מרבה להזכיר את אחיו גיבורי התהילה החיים והמתים, והחשוב מכול - נוקט צעדים פוליטיים חריגים, מחושבים וקרים כדלי הקרח. או במשפט אחד: למעט עניין התסרוקת, מדובר בשכפול גנטי של נפתלי בנט.

בדיוק כך, יוני שטבון לבית היהודי הוא מה שנפתלי בנט לקבינט הביטחוני. העמדות של השניים מנוגדות אך הדמיון ביניהם רב, כולל הצעידה האמיצה נגד הזרם. השוני היחיד ביניהם, למיטב זיכרוני, הוא ששטבון עדיין לא הסתבך במטאפורות משונות על רסיסים וגורים. אז בסדר, אפשר לחלוק על דעותיו, לכעוס על מעשיו או לחשוב שהשיקולים הפוליטיים שלו מופרכים לחלוטין. ועדיין, שטבון מייצג אחוז לא שולי בקרב מצביעי הבית היהודי, וגם מי שמשתייך לזרם אחר - ראוי שיתווכח עמו באופן מכובד, ענייני ונטול לעג. בבחירות המקדימות הבאות, אם יש צורך, תצביעו למישהו אחר.

ומשפיעה. תחושת הרדיפה שלנו מוצדקת בחלקה הגדול, והחסך שלנו בהכרה הוא אמיתי ודורש תיקון. עד אז, הניצחון הפוליטי של הימין אינו אלא אשליה אופטית בלבד.

לשבור את הקרח

הדבר המשותף לרוב הטרנדים בעולם הוא שהם הולכים לעולמם באיחור של שבועיים-שלושה לפחות. לעתים זה יותר בכיוון של חודשיים-שלושה, וישנם אף טרנדים שיישארם כאן גם כשכולנו נעבור מן העולם. למשל, טרנד הפיכתו של ידוען לגיבור סופר-על בבדיחות ובממים אינטרנטיים. פעם היה זה צ'אק נוריס, אחר כך נפתלי בנט, ובימי 'צוק איתן' מונה רוני דניאל לתפקיד הגיבור העל-אלוקי. בסדר, נדמה לי שהבנו את הבדיחה. נקסט.

טרנד אחר שהגיע לשלב הגסיסה הוא אתגר דלי הקרח, הרעיון שגרם למיליוני אנשים שפויים למראה לשפוך על עצמם מים קפואים מול המצלמה במטרה לעורר מודעות למחלת ניוון השרירים ALS. היחס שלי לאתגר חובק העולם, בעיקר עולם הידוענים, הוא אמביוולנטי: מצד אחד אני מחבב טרנדים של שמחה והשתטות, כל עוד אנשים אחרים הם שמשתתפים בהם. מצד שני, ובכן, יש כאן קצת יותר מדי שמחה בניסיון לקדם מחלה קצת יותר מדי איומה. מילא, אפשר להתמודד עם הדיסוננס. כי כפי שכולנו יודעים, אם נילחם בטרנד הספציפי הזה - יבוא טרנד גרוע יותר.

רק תהייה אחת נותרה לי, מציקה ומטרידה עוד מתחילת הקמפיין: מה הקשר? כלומר, למה דלי קרח? למה לא גיגית מים חמים? למה לא ג'ריקן של רוטב סויה? למה לא לקשור חבל לרגליו של הידוען ולתלות אותו הפוך למשך הלילה? מי החליט שדווקא הקרח הוא הדרך להעלאת מודעות? אפשר להתפלל ולקשר בין הקפאת הגוף לקיפאון

שלא בטובתו, בשני ספרים חדשים ואקטואליים. בראשון, 'תפוס ת'יהודי' שמו, מתאר העיתונאי היהודי-ישראלי-אמריקני טוביה טננבום מפגשים וראיונות שערך - במסווה של עיתונאי גרמני גוי - עם גורמים בשמאל ובהנהגה הפלשתינית. הספר השני הוא 'תעשיית השקרים' מאת בן-דרור ימיני, שעוסק בנושא שבו טיפל האיש גם בטוריו הפובליציסטיים: שקרי התעמולה האנטי-ישראלית בארץ ובעולם.

את שני הספרים עדיין לא קראתי, למעט טעימות שפורסמו בעיתונות המודפסת. מה שכן, אם הדיון עליהם ברשתות החברתיות ימשך באותו להט - יש מצב שאדע לדקלם אותם בעל פה עוד לפני שיגיעו לידי בכריכותיהם. נראה שהציבור הימני בארץ משתוקק לסוג כזה של הסברה. אנחנו רעבים לאמת, לתחושה של צדק ולא רק לתודעה של הישרדות וניהול משברים פרקטי. אנחנו מבינים שהשמאל הקיצוני הוא אולי צבא קטן וטיפש, אבל עמדותיו הן מפלצת מרובת זרועות, מתוחכמת

ימנים רבים חיים כאן בתודעה של ניצחון פוליטי. בעיניהם, הימין שולט במדינה כבר שנים, ואילו השמאל הולך ויורד (תרתי משמע), הולך ונעלם. אותם ימנים מרבים לגעור בחבריהם לדרך, אלה שעדיין מרגישים כאן כמיעוט נרדף ושעדיין מתלוננים על התקשורת העוינת, התבטאויות האמנים ועצומות האקדמאים. הם טוענים שההכרעה הפוליטית הושגה, שצדקתנו הוכחה, שהעם זו לכיוון הנכון. אז טוענים. בינתיים, מי שעדיין נמצא בסכנה ברורה ומיידית של חורבן וגירוש תחת הסתה תקשורתית בלתי פוסקת ושנאה פתולוגית של פוליטיקאים - זה לא תל אביב, לא כפר שמריהו, לא אום אל-פאחם וגם לא הקיבוצים בעוטף עזה, אלא אך ורק מפעל ההתיישבות של הימין. השמאל האידיאולוגי הקיצוני אולי הולך ומצטמצם בקלפי, אבל השפעתו הפוליטית ממשיכה לגרום נזק ברחבי העולם, כמו גם בעולמו הפנימי של ראש הממשלה. אותו שמאל עיקש ומנותק מכבד לאחרונה,

צילום: רויטרס

מה רע בג'ריקן עם רוטב סויה? אתגר הקרח

עידן חדש בהשכרת רכב

כי מגיע לך שירות טוב יותר!

הסוכן המוכר עם השירות המיוחד

חיים גרוס 052-7617828

רכבים חדשים וממוזגים

זיכוי שבת וחג

סינפים בכל הארץ

שירות אדיב ואמין 24 שעות

בסיס יומי/שבועי/חודשי

לוא ברנט | Lo Burnett

קונים מקרר SAMSUNG
שבמבצע ומקבלים
גם, גם וגם...

להשיג ברשתות השיווק, בחנויות הנבחרות ובאתרי הסחר המורשים בלבד * 10 שנות אחריות: שנה אחריות מלאה + 9 שנים על מדחס Digital Inverter • BLDC • כמויות מינימליות: 1000 יח' • המבצע בתוקף עד 11.10.14 • כפוף לתקנון המבצע המצוי באתר החברה • התמונות להמחשה בלבד • ט.ל.ח
בואו לבקר אותנו באתר סמליין החדש: www.samline.co.il

סמסונג ישראל ב-f

מיזוג בין
תפיסות
נעורים
לערכי
מרכז
הרב.
תמונות
מישל"צ

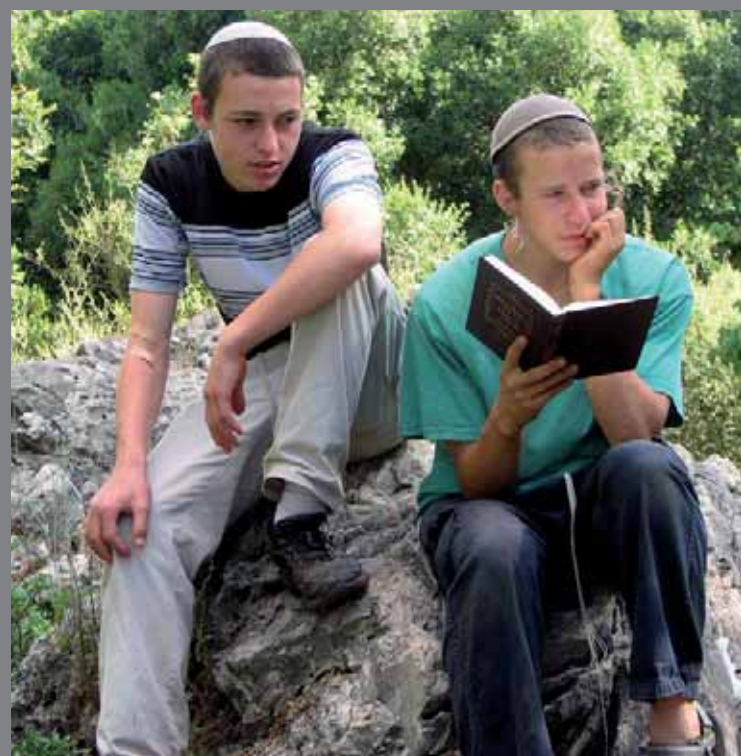
צאירים בני חמישים

המודל המוצלח של הישיבה לצעירים (ישראל"צ) הסמוכה לשיבת מרכז הרב הניב שורה של ישיבות תיכוניות שבהן לימודי קודש מורחבים מאפילים על לימודי התיכון ובחינות הבגרות ■ במלאות יובל להקמתה מספרים ראשי הישיבה ובוגריה על הלימודים תחת השפעתן של דמויות ענק כמו הרצ"ה קוק ור' אברהם שפירא, על מדיניות היד החופשית שניתנת לתלמידים, על משובת נעורים שגם היא קשורה לפעילות אידיאולוגית, ועל הגידול והצמיחה גם לאחר הפיגוע בספרייה, שחמישה מבין הנרצחים בו היו תלמידי הישיבה ובוגריה

חיים אקשטיין
צילום: ידידיה שרף

קשה לחגוג יובל, או כל תאריך אחר שמציין ותק מכובד, למוסד חינוכי. אם מדובר במוסד כושל, צריך להתאמץ בשביל למצוא סיבה לחגוג את קיומו. אם מדובר במוסד מצליח - הוא עשוי להצליח עד כדי כך שישפיע על פני החברה, ואפילו ישכפל את עצמו בדמות מוסדות אחרים כצלמו. אחרי שזה יקרה, יהיה כבר קשה להיזכר מה החידוש הגדול של המוסד, ואיך המציאות נראתה לפני שהוקם. במקרה של ישיבת ירושלים לצעירים, שבשנים האחרונות מוכרת יותר בראשי התיבות של שמה, ישל"צ, נדמה שחגיגות היובל שלה - שנערכות בימים אלה - סובלות מהבעיה השנייה. נכון להיום, ישיבות תיכוניות רבות מגדירות את עצמן כתורניות, ואף מצמצמות למינימום האפשרי את כמויות לימודי החול במסגרתן. אבל לא יהיה מופרך לומר שמי שהתוותה לכולן את הדרך היא הישיבה הירושלמית שעל יד מרכוז הרב.

לא מזדנבים אחרי הישראליות

נכון לשנת ה'תשכ"ד, שדה החינוך הדתי לא היה שומם. כבר היו בו ישיבות תיכוניות, אולי פחות ואפילו ישיבות גבוהות וישיבות הסדר. עם זאת, היו מי שלא הסתפקו בקיים והרגישו שזו שמשו מהותי עדיין חסר. ביניהם היה הרב יעקב פילבר, מחברי שבט איתנים המיתולוגי בבני עקיבא, שרשם פרק מרכזי בהתפתחותן של ישיבות כרם ביבנה ומרכוז הרב. הרב פילבר, אז בן 28 בלבד, חש צורך בישיבה לגילאי תיכון שבה לא ינתן הדגש המקובל על לימודים תורניים. "ישל"צ הוקמה לא מפני שחסרו ישיבות, לא מפני שתלמידים רבים חיפשו ישיבה כזאת ולא בגלל הורים שלא היה להם לאן לשלוח את בניהם", הוא מספר. "היא הוקמה כחלק ממגמה שהתחילה אצל קבוצת נערים בכפר הרא"ה, ולאחר התבססות של מספר שנות לימוד במרכוז הרב החליטו לפרוץ החוצה, ולחולל מהפכה תורנית בציבור הציוני-דתי".

הרב יהושע שפירא, בוגר הישיבה: היניקה הזאת מבית המדרש של מרן הרב זצ"ל, אחריו הרב צבי יהודה ואחריו תלמידיו, בלי מרווח, בצורה ישירה, זה דבר שאין לו אח ורע. למדנו בצל דמויות ענק: הרב צבי יהודה, שעדיין היה חי כשהייתי בישיבה והיינו הולכים אליו לשיעורים, וכל הרבנים של ישיבת מרכז הרב לגוניהם השונים

במה זה התבטא?

"מאז שהצינונות הדתית הוקמה, היא נגירה אחרי הציבור החילוני. הקימו שם קיבוצים - גם אנחנו הקמנו קיבוצים, הקימו מושבים - גם אני חנו הקמנו מושבים. גם החינוך היה בנוי על 75 אחוזי לימודי חול, וב-25 האחוזים שבדרך כלל מערכת החינוך הממלכתית משאירה באופן חריג פשי למוסדות, הכניסו אצלנו את כל לימודי הקורס דש. כשהישיבה לצעירים הוקמה, היא הוקמה על טהרת הקודש - גמרא, משנה, תנ"ך, מוסר, מנהג, שבה, הלכה, תולדות עם ישראל ולשון עברית". הרב פילבר הקים את הישיבה בעזרת חבריו לספסלי ישיבת מרכז הרב - הרב עוזי קלנהיים זצ"ל, הרב צפניה דרורי והרב איתן איימן, ובעידודו של ראש הישיבה הרב צבי יהודה קוק. בשינויה הראשונה, הישיבה שהציעה לימודי קודש בלבד לא התבררה כאתרטיבית במיוחד. כמו ישיבת כפר הרא"ה בתחילת דרכה, גם היא נפתחה בידי מחזור של שלושה עשר תלמידים בלבד. ובדומה לרב נריה, שדגל בבלעדיות של לימודי הקודש עד שנעתר לדרישות להכניס לימודי חול, גם הרב פילבר ושותפיו החליטו לגשר בין החזון שלהם למציאות בשטח.

"הלכנו בדרכו של הקודש ברוך הוא, שרצה לברוא את העולם במידת הדין, ראה שאין העולם יכול להתקיים - עמד ושייתף עמה מידת הרחמים. גם אנחנו ראינו שאת התוכנית על טהרת הקודש הציבור לא מקבל, אולי לא איכשר דרא, ולאט לאט שילבנו בתוכנית גם מקצועות כלליים. זה היה תהליך של שנים, והיום בישיבה יש בגרות מלאה".

עם זאת, הרב פילבר סבור כי הרעיון לא נכשל. "יש כאן שינוי מגמה. בהתחלה המערכת הצינונית-דתית הכניסה את הדת לישראליות. היא קיבלה את הישראליות כבסיס ולתוכה הכניסה קצת דתיות. אצלנו כל המגמה היא הפוכה: הבסיס הוא התורה, ולתורה אנחנו מצרפים דברים כלליים - לכתחילה ולא בדיעבד. אנחנו רוצים להכשיר לא רק רבנים, אלא אנשים פרגמטיים, ציבור שיהיה מעורה בחברה הישראלית בכל התחומים, בכל המקצועות, ושיהיו בני תורה. זה דבר שברוך ה' הצליח, על ידי ישיבות, אולפנות, מדרשות, מכינות, קאדר שלם של ציבור שמצד אחד מחובר לתורה ומצד שני מעורה בכל תחומי החיים. זו מגמה שהתחילה בבני עקיבא, בשבט איתנים. התורה הייתה בקרן זווית והבאנו אותה למרכז".

הרב הראשי מחכה לתלמיד

מאז הקמתה, הישיבה לצעירים שמה דגש לא רק על התורה בכלל, אלא גם על דרכו של הראי"ה קוק בפרט. בהרבה ישיבות תיכוניות אפשר למצוא תמונות של הרב קוק, אבל בישל"צ הוא לא נשאר על הקיר. "כשהגעתי לישיבה לצעירים", מספר הרב יוני לביא, מייסד 'חברים מקשיבים' ורב אולפנת צביה בבני ברק, "כולם מסביבי אמרו 'הרב אמר', 'הרב אמר', ואני לא ידעתי על איזה רב הם מדברים. לא גדלתי בבית עם תמונה גדולה של הרב קוק על הקיר. הרוח הזאת של הרב קוק, של כלל ישראל, נושמים אותה באוויר של ישל"צ. זה מינרל חיובי שמדביק את כל מי שנימצא שם".

הקשר לתורה בכלל ולתורת הראי"ה בפרט קשור גם במיקומה של הישיבה, בצמוד לישיבת מרכז הרב. למעשה, המילה בצמוד אינה לגמרי מדויקת: אפשר לומר ששתי הישיבות התקיימו זו בתוך זו, ורק לאחר שנים רבות החל תהליך איטי של הפרדה. גם הציוות החינוכי של הישיבה היה מורכב מאנשי מרכז הרב,

כולל דמויות מפתח בישיבה לדורותיה: לימדו בה בין השאר הרב אברהם רמז והרב בני אייזנר זצ"ל, ויבדל"ה הרב יהושע רוזן, הרב דב ליאור והרב חיים שטיינר. אפילו ברשימת המורים המקצועיים אפשר היה למצוא מורים כמו הרב חנן פורת זצ"ל והרב שלמה אבינר.

"הר"מים שלנו וראשי הישיבה, כולם היו מבית הגידול הזה", אומר הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן, "והיינו ליד בית הגידול הזה. היניקה הזאת מבית המדרש של מרן הרב זצ"ל, אחריו הרב צבי יהודה ואחריו תלמידיו, בלי מרווח, בצורה ישירה, זה דבר שאין לו אח ורע. למדנו בצל דמויות ענק: הרב צבי יהודה, שעדיין היה חי כשהייתי בישיבה והיינו הולכים אליו לשיעורים, וכל הרבנים של ישיבת מרכז הרב לגוניהם השונים. הר"מ שלי בחמישית ובשישית, הרב אברהם רמז, היה דמות מיוחדת במינה. יהודי חי במובן העמוק של המילה, חיוני ואכפתי. היו לי איתו הרבה שעות של שיחה, קשר עמוק, שאלות אמורות ואפילו קצת מלחמות".

"היינו אוכלים עם הישיבה הגבוהה, אבל זה לא היה כל כך מוצלח", נזכר העיתונאי אלישיב רייכנר, "כי היינו עושים הרבה טעויות. בימי שישי היינו פורצים למטבח כדי לטעום מהצ'ולנט של שבת, לפני שלוקחים את כל החלקים הטובים. היה מסדרון שחציו שייך ל'מרכז' וחציו ל'ישל"צ. מתישהו עשו שער באמצע המסדרון, אבל במשך תקופה הלכו שישטים ושיעורים גבוהים באותו מסדרון. בסוף המסדרון היה 'סוף הרחוב', חדר שיעורים שהיו מקיימים בו מניינים למי שקם מאוחר. מי שהיה קם מאוחר לא היה מתפלל בחדרו, אלא הולך למניינים ב'רופניק', ב'אוהל יצחק' או באותו 'סוף הרחוב'. ר' אברהם שפירא היה נלחם שלא ילכו למניינים מאוחרים, ופעם אחת, כשהתפללתי שם, הוא הגיע כדי לבקש אישית מאנשים לא להתפלל שם. מצאתי את עצמי בתפילת עמידה, כשהרב שפירא - יש מצב שהוא היה אז הרב הראשי - עומד ומחכה שאני אסיים שמונה עשרה".

חוק מהסמיכות לישיבה הגבוהה, במה התבטא האווירה הישיבתית בישל"צ?

"אתה מתרגל מכיתה ט' שאתה צריך לסיים מסכת 'לשמה', אחרת אתה לא רציני. בתשע ורבע נגמר סדר ערב, ואנשים נשארים כדי ללמוד את המסכת הנוספת שהם יסיימו. זה מאוד משמעותי ללמוד מסכתות מעבר למה שאתה צריך, כבר בכיתה ט'. רמת הלימוד הייתה באמת גבוהה, המון שעות קודש".

לדברי רייכנר, האווירה התורנית הקרינה גם על החוויות החברתיות, שמיזגו בין תסיסת הנעורים לערכי מרכז הרב. "הישיבה לצעירים הייתה בית גידול לסדרני הפגנות ומקיימי מאחזים. היה קטע של הקמת יישובים ב'י"ש, ללכת לגבעות חדשות, להיות סדרנים בהפגנות. זאת הייתה הגאווה שלנו. גם בריקודגלים וביום ירושלים ב'מרכז', הייתה תחושה שזאת הממלכה שלנו. היינו הולכים לבתים של חזני ונוביק, שני הפעילים הגדולים של הימין אז, בקריית משה, זה היה החמ"ל של כל ההפגנות. אז אמנם היינו רק סדרנים, אבל ברור שחוויות כאלה בונות אותך בסוף, מעצבות תפיסת עולם. השובבות שלנו תמיד הייתה קשורה לאידיאלולוגיה".

"יש חוויה מאוד חזקה שנקראת 'ישיבה ז', אומר הרב יוני לביא. "חצי או שליש מהתלמידים דים נשארים בישיבה בחופש הגדול ובבני הזמנים. זה דבר מפתיע, כי בדרך כלל תיכוניסטים רק רוצים לברוח. זה דבר שמאוד מאפיין את הישיבה לצעירים - מצליחים להחדיר את הרצון לעשות דברים, לא רק מתוך כפייה. המשמעת היא מהדברים

החלשים בישל"צ, מי שלא רוצה ללמוד לא חייב, אבל אדרבה - זה עורר אנשים לעשות דברים כי הם רוצים ומאמינים".

למה הרב לא הצליח להירדם?

כאמור, חוסר הכפייה והאווירה המשוחררת הם ממאפייניה הבולטים של הישיבה לצעירים. אולי כחלק מהאווירה המשפחתית ואולי מסיבות אחרות, הישל"צניקים נהנים מיד חופשית למדי - מדיניות שקיימת היום גם במוסדות חינוך אחריים, אבל עד לא מזמן הייתה בגדר חידוש. בנוסף לכך, התלמידים תופסים מקום דומיננטי בעיצוב הישיבה, על חשבון מקומו של הצוות החינוכי. אפילו הלוגו שהפך לסמל הישיבה, מעין גופן שמדמה את חומות ירושלים, הגיע באופן ספונטני מ'מקרב החברה': אחרי שבטעות הודפסו חולצות לשני מחזורים שונים עם אותה גלופה, היא הפכה לאחד מסמלי הישיבה עד היום.

"נדיר לפגוש בחינוך הדתי מקום שמבוסס על חופש", אומר יהודה גובר, מנחה סדנאות כתיבה, מבוגרי המחזורים האחרונים יחסית בישל"צ. "גם מקומות פתוחים ומאפשרים שואלים כל הזמן מה לעשות עם התלמידים, מארגנים להם תוכניות. גם אם המערכת החינוכית עובדת בשיתוף עם התלמיד, זה בא מעמדה היררכית, של מורה או רב שמרכז את הפעילויות החינוכיות והחברתיות. בישל"צ זה הפוך, היוזמות באות מלמטה, המערכת לא ששה להיות חלק מהסיפור. כמוכונים שמורים מביעים את דעתם ומדריכים מעיפים הביתה, אבל ביסוד - הדברים לא באים מלמעלה. זה מה שנקרא בסוציולוגיה חיברות, החברה מעצבת את עצמה. דברים כאלה משגעים את ההורים. יש הורים שאכפת להם מאוד לדעת מה קורה, והם מרגישים שאף אחד לא עוקב אחרי הילדים שלהם".

חוסר המעקב לא גובה מחיר גבוה מדי?
"השאלה היא איזה נזק נגרם לילד, ואני לא יודע אם נגרם נזק מחופש. כשכולאים בן אדם בתוך מסגרת ולא

ראש הישיבה, הרב ירחמיאל וייס: כשאני מסתובב בארץ ורואה כמה רבנים, ראשי ישיבות ור"מים יצאו מהישיבה, זה מרחיב את הלב. אבל אני לא רואה פחות חשיבות בכך שבוגרים שלנו הם רופאים, מהנדסים או אנשי אלקטרוניקה, ושומרים על תפיסה אידיאלית ועל הצורך לעזור לעולם ולעם ישראל, מתוך הדרכה תורנית. גם זו הצלחה שלנו

למה לא?

מממ...
מתוק!

מגזין

חלבי

בהשגחת הבד"ץ
ירושלם
העדה החרדית

אדא!

**ממרח השחר העולה חלבי
בכשרות הבד"ץ העדה החרדית**

כולנו לפעמים קצת ילדים. במיוחד כשאנו מזכרים
בממרח השחר עם הטעם הנפלא והמרקם המפנק.
סוף סוף ממרח השחר העולה בטעם החלבי הנפלא,
בכשרות בד"ץ. אז תנו לעצמכם וכמובן לילדיכם
חוות טעם אמיתית!

הנהלת אורט ישראל

מברכת את

מדרשית נעם כפר סבא

ראש הישיבה

ההנהלה, הצוות החינוכי

והתלמידים המצטרפים

לרשת אורט ישראל

רשת החינוך הטכנולוגי-מדעי

המובילה במדינת ישראל

"עֲתָה חֶכְמָה וּמִדָּע תֵּן לִי וְאַצְאָה לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה.."
(דברי הימים ב', פרק א', פסוק י')

פרסי ישראל התשע"ה

יוענקו במוצאי יום העצמאות

ה-67 למדינת ישראל

על הישגים למופת ומצוינות בתחומים הבאים:

- **מדעי היהדות, הרוח והחברה:**
 - חקר המקרא
 - חקר הספרות העברית והכללית
 - חקר העבודה הסוציאלית, חקר הקרימינולוגיה
 - חקר מדעי המוח והרוח
- **מדעי החיים ומדעים מדויקים:**
 - חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב
 - חקר מדעי החיים
- **תרבות ואמנות:**
 - אמנות הקולנוע
 - ספרות ושירה עברית - יצירה ותרגום
- **מפעל חיים - תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה**

הקריטריונים להגשת מועמדות

כל תושב/ת מדינת ישראל רשאי/ת להציע מועמד/ת. לא יציע אדם את עצמו. הפרס ניתן ליחידים, או במקרים חריגים לשותפי הישג, אך לא לתאגידים. הצעת המועמדות תוגש על גבי טפסים של גוף פרסי ישראל, בהתאם לנהלים ולהנחיות המפורטים בטפסים אלה. לקבלת טפסים ולכל מידע נוסף אפשר לפנות אל הממונה על פרסי ישראל, משרד החינוך, ירושלים מיקוד 91911, טלפון 02-5604719.

ניתן להוריד טפסים גם באתרנו באינטרנט: www.education.gov.il/pras-israel.

המועד האחרון להגשת מועמדים/ות - יום חמישי, ו' בחשון התשע"ה, 30.10.2014.

את זה מתוך מה שמטפטים בישיבה. לא נלחמים בצורת החיים שלהם, אלא מנסים לטפח כל אחד כמו שהוא. לא נאבקים בטבע אלא מעלים אותו. לא כל אחד יכול לתת הרצאה על זה, אבל חיים את הדברים".

וזה באמת מצליח להשפיע על כולם?
"לא כל אחד מגיע להבנה הזאת, אבל לפעמים אנשים מגלים אותה אחר כך. יש לנו הפתעות, דברים שאתה לא מצפה להם מהבחור לפי איך שאתה רואה אותו בישיבה, ואחר כך הוא מגיע למדרגות נפלאות. כשאני מסתובב בארץ ורואה כמה רבנים, ראשי ישיבות ור"מים יצאו מהישיבה, זה מרחיב את הלב. יש מוסדות שבהם רוב הצ"וות הוא על טהרת הישיבה לצעירים. אבל אני לא רואה פחות חשיבות בכך שבוגרים שלנו הם רוי פאים, מהנדסים או אנשי אלקטרוניקה, ושומרים על תפיסה אידיאלית ועל הצורך לעזור לעולם ולעם ישראל, מתוך הדרכה תורנית. גם זו הצלחה שלנו".

אם מרוממים את כל החיים - למה לא גם את לימודי החול?

"הישיבה נותנת מקום ללימודי חול, אבל יש דברים עקרוניים ובולטים יותר. הישיבה לומדת לימודי חול לכתחילה, אנחנו אמונים על הדרכת הגר"א והרב קוק זצ"ל. הגר"א אמר ש"ככל שתח"ס ידעיה לאדם מחכמות העולם - יחסור לו עשר ידות בתורה", וגם הרב כותב על הצורך לדעת את הלימודים העיקריים של הטבע. אבל אנחנו בח"רנו להתמקד בלימודי הקודש, כי אין מוסד שיכול לפתור את הבעיות של כל העולם כולו. כפי שטוב שכל אחד ילמד קצת מוויקה, אבל לא יכול להיות שכל התיכונים יהיו תיכון למוויקה. אומי נותנו היא להדגיש את צד הקודש שבחיים, כמוכן מתוך שייכות גם ללימודי החול. עושים אצלנו בגרות מלאה, מי שרוצה יכול לעשות חמש יחידות במתמטיקה, פיזיקה, ביולוגיה, מחשבים ועוד היד נטויה. אנחנו לא מונעים מעצמנו את היכולת ללמוד את המדעים בצורה מעמיקה. אבל אנחנו מצפים שהנקודה המיוחדת שתבטא בישיבה תהיה צד הקודש".

הרב וייס, אשר מתקרב לשנתו ה-70, זכור לרבים מתלמידיו לשעבר בין השאר בזכות תפילותיו המיוחדות בימים הנוראים. אבל גם אנשים שלא למדו מעולם בישיבה, וגם לא בשום ישיבה אחרת, התוודעו לדמותו בשנים האחרונות. לאחר הפיגוע בספריית מרכז הרב בראש חודש אדר ה'תשס"ח, שחמישה מתוך שמונת ההרוגים בו היו תלמידי הישיבה לצעירים, האמונה והעמידה האיתנה של הרב וייס הכו גלים בחברה הישראלית.

שש שנים וחצי אחרי, כשהדור שלומד עכשיו בישיבה לא חווה את האירוע הנורא ההוא, משהו מהפיגוע עדיין ספוג בישיבה?

"לא באופן שאפשר לראות בשטח. אז זה היה חי ותוסס, הבחורים הכירו את אלה שהסתלקו מאיתנו, אבל בסך הכול בני נוער הם זורמים. לא הייתי אומר שהשנתה משהו מהותי בישיבה, אבל זה חשף את הכוחות של הישיבה - כוחות להתמודד דד מתוך אמונה, מתוך תקווה, מתוך בנייה".

באירוע היוכל של הישיבה לצעירים שייערך השבוע ישתתפו, לדברי הרב וייס, בוגרים שמי כהנים כראשי ישיבות ורבנים, חלקם ידועים יותר וחלקם פחות. ישתתפו בו גם בוגרים משאר תחומי החיים בעולם המעשה. יהיו גם כאלה שי רצו להשתתף ולא יוכלו: חלקם בשל עבודתם האינטנסיבית בשורות צה"ל (בהם בוגר הישיבה המח"ט הטרי של חטיבה 401, יאיר וולנסקי), וחלקם כבר אינם בין החיים (מהם הרוגי הפיגוע, וכן הקצינים בוגרי הישיבה שנפלו במערכות האחרונות - דגן ורטמן, יוני נתנאל, עמיחי מרח"ביה ועוד, ה"ד). אבל אולי גם אלה שלא הוזמנו לאירוע כיוון שלמדו במסגרות אחרות בנעוריהם, יכולים להכיר בתרומה המיוחדת של הישיבה הזאת לכלל הציבור.

מאפשרים לו מרחב תזווה, דברים רעים קורים; דווקא בחופש שישל"צ מאפשר רת, צצים וקורים דברים חיוביים. בסופו של דבר, כשמסתכלים על מחזור, זה מצליח באי חושים די גבוהים".

כשהמורה פחות עוקב אחרי התלמידים - זה בא על חשבון יחס אישי?

"יש פחות יחס אישי, אבל לא נראה לי שזה מפריע למישהו בישל"צ. תלמיד שרוצה - יש לו ר"מים לדבר איתם, המדריכים יודעים מה קורה. לא הרגשתי שאנשים נזקקו ליחס ולא קיבלו אותו".

"מאז ומעולם היה לישל"צ שם של ישיבה שמברזים בה משיעורים, הולכים לטיולים, אין כיבוי אורות", מוסיף בוגר הישיבה עו"ד בצלאל סמוטריץ', יו"ר עמותת 'רגבים'. "בחטיבה שבה למדתי לפני כן הייתה משמעת ברזל - היו רישוי מי נוכחות, מתי אתה הולך לישון, מתי אתה קם, ובישל"צ אף אחד לא הקפיד. הייתה אווירה של חופש, יותר מיישבות אחרות שבהן כל מי שלא מגיע לשיעור מקבל עונש".

ובכל זאת, סמוטריץ' זוכר חוויה אחת של עניי שה, שמתקשרת גם לשאלת היחס האישי בישיבה. "למדתי אצל הרב יהושע רוזן. הוא עמד ב'מבחן החזון אי"ש" - הייתה אומר לו מסכת כלשהי, שורה שלישית, מילה רביעית - והוא היה אומר לך מה כתוב שם. סיפרו שהרצי"ה רצה שהוא יהיה ראש ישיבת מרכז הרב אחריו, אבל הוא בצניעותו לימד כל שנה את הכיתה הצעירה בישיבה לצעירים. פעם אחת השתוללנו בלילה, היה בלגן, והרב רוזן אמר שהפרעתו לו לישון ושלח אותי הביתה לשי לוש ימים. בבוקר הראשון אחרי שחזרתי הביתה, הוא צלצל לאבא שלי שאחזור מהר, כי הוא לא ישן בלילה בגלל זה. יהודי מבוגר, מחנך גדול, כשהוא אומר 'לא ישנתי' - הוא באמת לא ישן".

גם הרב פרוץ נריה גוטל, ראש מכללת 'אורות ישראל', זוכר את היחס האישי בישיבה לצעירים - שבה שימש גם כמורה - כחוויה משמעותית. "בישיבה לצעירים יש התייחסות לפרט, ולא רק לשכלונה של הכלל. המחנך שלי בשמינית, הרב איתן איזמן, אישר לי ללמוד בשעות הבוקר במי רכו הרב, ואת לימודי החול ללמוד בישיבה לצעירים. הוא הבין שזה מתאים לי אישית, שאלמד שם טוב יותר ולא אפסיד דבר. היה גם מקרה של תלמיד שלא הגיע ללימודים כל ימות השבוע, אבל ביום שישי הגיע לשיעור תנ"ך של הרב עזריאל ליכט, בספר איוב. הוא התחבר דווקא לספר הזה ולסגנון הזה של המורה. הישיבה הייתה מספיק חכמה כדי לא להעיף אותו, ולשמור לפחות על מה שיש - שיהיה בצורה טובה".

בוגרים מפתיעים

הרב ירחמיאל וייס עומד בראש הישיבה לצעירים כבר 35 שנה. גם הוא, כמו הרב פילבר שקדם לו, למד בנעוריו בכפר הרא"ה, וממנה המשיך למרכז הרב של הרצי"ה קוק, וגם הוא רואה את הנחלת דרך הרא"ה לתלמידים כמשימה מרכזית. "יש כאן הסתכלות תורנית אמונית מיוחדת לאור הרא"ה, אשר רואה את העולם כמשתלם והולך. כל דבר בעולם נכנס לחשבון גדול. זה כולל את התפיסה האמונית של היחס למדינה ולצבא, הכול נכנס לחשבון הגדול ומתקבע בשלמות האלוהית של העולם. ואכן יש בוגרים של הישיבה שהיו בתפקידי מח"טים, כמו דרור ויינברג ה"ד. בחורים כאן גדלים אידיאליסטים מאוד. הדברים משפיעים גם על האווירה בישיבה: כל דבר צריך לרומם ולהעלות, דבר ה' מכסה את כל החיים. התורה כאן היא דבר טבעי, זורמת עם האנשים, נטמעת באיברים".

תלמידים בגיל תיכון קולטים את כל זה?

"המסרים כמו שהם באמת גדולים עליהם, ואני לא מתיימר שהם יקלטו אותם, אבל הם מרגישים

שיט חלומי זוגי בטרקלין חשמל

קונים* ממגוון מוצרי החנות ונכנסים להגרלה יומית

של שיט חלומי זוגי באניית הפאר

בשווי 15,000 ₪ MSC FANTASIA

כולל 8 ימי הפלגה לאיטליה, קרואטיה ויוון

לדוגמא ממגוון המוצרים:

SONY מסך 40" LED

100Hz | FULL HD | USB
מהיר קורא MKV | תמיכה
בכתוביות בעברית |
ייחודי לטוני - סינכרון
בין המסך למערכת
קולנוע ביתי
בחיבור HDMI |
4 שנים אחריות
מלאה ע"י ישפאר

רק ב- 1,990 ₪

חיסול מתצוגה

SHARP מסך 39" LED

Full HD | שקע USB לצפייה בסרטים |
תמונות והאזנה למוסיקה.
5 שנים אחריות ע"י ראלקו!

רק ב- 1,690 ₪

BOSCH מדיח כלים רחב

סלסלה עליונה מתכווננת |
לחץ להדחת מדיח מלא
בכלים בחצי הזמן | מנגנון לשמירה
על כלי זכוכית | מנוע ללא פחמים |
תוצרת גרמניה | דירוג אנרגטי: A

רק ב- 2,990 ₪

5 שנים אחריות ע"י BSH +
120 טבליות פויש
למדיח בתוספת 199 ₪

Electrolux מכונת כביסה פתח עליון

5.5 ק"ג | 800-500 סל"ד
מהירות סחיטה | תוכנית
המקצרת ב-50% את זמן
הכביסה | טיימר השהייה |
אחריות מיילין |
דירוג אנרגטי: A+

רק ב- 1,990 ₪

LG מכונת כביסה 7 ק"ג

מכונת כביסה בהנעה
ישירה | עד 1000 סל"ד
מהירות סחיטה | זיהוי
עומס | תוכנית מהירה-
30 דקות |
דירוג אנרגטי: A |
אחריות ברימאג

רק ב- 1,990 ₪

הובלה והתקנה
באותו היום

SIEMENS תנור בנוי

טורבו אקטיבי 30 | שעון
אלקטרוני חדשני | דופן
אחרית מפרקת שומנים
השומרת על ניקיון |
דירוג אנרגטי: A | גימור
ניחוסה | תוצרת גרמניה |

רק ב- 2,390 ₪

5 שנים אחריות ע"י BSH +
תבנית אפיה, רשת ומסילה
מלסקופית בתוספת 199 ₪

BEKO תנור בנוי

גימור ניחוסה | תא
אפיה גדול במיוחד
65 ליטר | 6 תוכניות
אפיה ובישול | טיימר
זמן | טורבו | תא אפיה
מצופה באמייל איכותי
במיוחד לניקוי קל |
אחריות ברימאג

רק ב- 1,790 ₪

כיריים 4 להבות, גימור
ניחוסה בתוספת 99 ₪

dyson שואב אבק MULTI FLOOR

מתאים לכל סוגי הרצפות |
ללא שקיות | עוצמת יניקה
HEPA 255 | פילטר
רחץ רב פעמי

רק ב- 1,690 ₪

חיסול מתצוגות

BEKO מקרר

317 ליטר | מערכת
זרימת אוויר אחידה
לכל תא בנפרד |
מדפי זכוכית
מחוסמות |
דירוג אנרגטי: B

רק ב- 2,390 ₪

הובלה והתקנה
באותו היום

SHARP מקרר

553 ליטר | טכנולוגיית
הקיור ההיברידי - ליעילות
קיור מקסימלית |
טכנולוגיית SHARP
מהדרין - למניעת חיזור
שבת | בקרת טמפרטורה
אלקטרונית - לשמירה על
טריות המזון | מסנן ריחות
דירוג אנרגטי: B |
גימור לב, קרם, כסוף

רק ב- 3,990 ₪

LG מקרר מקפיא תחתון

525 ליטר נטו | קיור נפרד
לכל תא | בקרה דיגיטלית על
פעילות המקרר והמקפיא |
דירוג אנרגטי: B

רק ב- 4,990 ₪

הובלה והתקנה
באותו היום

TOSHIBA מקפיא 3 מגירות

מגירת DE-FROST
C | דירוג אנרגטי: A
אטומות |

רק ב- 990 ₪

Samsung סמארטפון Samsung Galaxy S3

16GB | מצלמה אחורית MP8
מצלמה קדמית MP1.9
מסך 4.8" | תמיכה מלאה
בעברית | 24 חודשי אחריות

רק ב- 1,469 ₪

PS4 מכשיר PS4 Sony Playstation

קונסולת הדור הבא
העוצמתית ביותר |
סנן קשיח 500GB |
מכל בקר אלחוטי
ובכל HDMI

רק ב- 2,388 ₪

יבואן רשמי

TOSHIBA מחשב נייד 15.6"

מעבד ליבה כפולה |
זיכרון 2GB |
דיסק קשיח 500GB
מערכת הפעלה Win 8.1

TOSHIBA במחיר שאסור לפרסם!

טרקלין חשמל משלמים פחות

לשקט שלכם דרשו את:
האחריות הכפולה
גם אחריות יבואן וגם אחריות טרקלין חשמל*

*בכפוף לתקנון

***בקנייה ב- 1,000 ₪ ומעלה לא כולל עודפים ותצוגות.** תוקף המבצע 23.9.2014-1. ימים חמישי-מוצ"ש נחשבים כיום הגרלה אחד. השתתפות בהגרלה מותנית במילוי טופס פרטים אישיים במעמד ההזמנה, ובאישור קבלת עדכונים על מבצעים מיוחדים באמצעות הדוא"ל ו-SMS. יציאות בתאריכים 16/10 ו-23/10 בכפוף לתקנון המבצע ולהיתר הגרלות משרד האוצר, בפיקוח משרד רו"ח רן דקל. ט.ל.ח.

חופה הדר הנביאים 25	חופה גרנד קניון	חופה קניון חופה	נשר תל חנו המסגר 4	נשר צרכנית חברת חשמל	קרית ביאליק קריון	קרית מוצקין מרכז רבני"ד	קרית אתא מתחם BIG	עכו קניון עכו	רגבה מתחם ביג	כרמיאל חצות כרמיאל	מגדל העמק פרץ סנטר	נצרת עילית דודג' סנטר	צפת קניון צליל	אום אל פחם שכונת אל באטן	טבריה פוריה OUTLET מתחם BIG	טבריה דנילוף סנטר	עפולה בעמק
קרית שמונה מתחם BIG	נצרת רמזי שוקרה	סכנין רח' ראשי סכנין	בית שאן צים סנטר	מעלות תרשיחא קניון כאן זמאן	אור עקיבא קניון אורות	חדרה קניון לב חדרה	חדרה פולין מתחם	נתניה המלאכה 45	הוד השחון קניון שרונים	כפר סבא מתחם	רעננה קניון רעננים	רמת השרון סוקולוב 67	בני ברק OUTLET ששת המסגות (כול קנין אילון)	תל אביב יגאל אלון 126	בת ים קניון בת ים	חולון א.ת. המלאכה 20	פתח תקוה צומת סמולה הום דיזיין
רמלוד קניון רמלוד	לוד שא"ל נתביג	ראשלי"צ מתחם 62	יחשלים א.ת. תלפיות, התעשה 8	אשדוד הבושם 7	אשקלון הפנינים 31, א.ת. צפוני	קסטינה מתחם BIG	קרית גת מתחם BIG	שדרות פרץ סנטר	נתיבות צים סנטר	באר שבע דרך תבחן 4	באר שבע גרנד קניון	ערד מרכז מסחרי לילך	ערד OUTLET צים סנטר	ערד קניון ערד	דימונה פרץ סנטר	אילת מרכז BIG	אשדוד ראל אלקטריק

→
מעדיף
לקדם
פיתוחים
טכנולוגיים
מאשר
לזכות
בנובל.
פרופ' דורון
אורבך

דווקא המפגש עם חלקיקי הטבע במעבדה גרם לפרופ' דורון אורבך לגלות את הכוח העליון שמוביל את היקום ולהפוך לתושב מן המניין בעיר בני ברק ■ התמחותו של אורבך באלקטרו-כימיה מעניקה תשובות גם לסוגיות יומיומיות, כמו תוחלת החיים של סוללת הסמארטפון, האפשרות לקיים משק בית בלי חשמל ופיתוח כלי רכב היברידיים גם בישראל

עדי גרסיאל /// צילום: איריס לויט

אורבך, שהתגורר אז ברמת גן, החל ללמוד באוניברסיטת בר-אילן. "המחלקה בבר-אילן הייתה טובה לא רק מבחינה מקצועית, אלא גם ברמה האנושית". הוא סיים את התואר הראשון והמשיך לתארים שני ושלישי. "בתור חילוני היה לי כבוד לאוניברסיטה ולא נכנסתי לכאן בלי כיפה". כשהחל לעבוד על הדוקטורט, כשביתו כבר שלושה ילדים שהוא צריך לפרנס, החליט אורבך לעבוד בהדרכת טיולים והתקבל לעבודה במרכז ההסברה. תפקידו היה להדריך ישראלים בגיאוגרפיה ובהיסטוריה של ארץ ישראל. "הייתי צריך כל הזמן ללמוד: תנ"ך, היסטוריה של עם ישראל וגיאוגרפיה. הסתגרתי ימים שלמים עם הספרים והיה לי הסדר עם האוניברסיטה שיום בשבוע יכולתי להדריך טיולים".

הלימודים של תולדות עם ישראל כמבוגר, אומר אורבך, שינו אותו. "הבנתי שלעם ישראל יש ייעוד. את זה לא רואים כשלוומדים היסטוריה בתיכון. שם ההיסטוריה היהודית נראית כמו רצף של קשיים, סבל ופוגרומים. כמבוגר קלטתי פתאום שיש כל כך הרבה נבואות בתנ"ך שהתגשמו. זה ממש מבהיל לראות איך עם ישראל מוזהר כל פעם מחדש, ובכל זאת הולך עם הראש בקיר, בוגד בברית שלו עם הקב"ה ונענש. את זה ראיתי גם כקצין בצבא: האדמה רועדת לנו מתחת לרגליים - אנחנו הרי חיים על הר געש פעיל מבחינה ביטחונית, קיומית".

"אבולוציה - אמונה לא רציונלית"

דבר נוסף ש"הפיל לו את האסימון", אומר פרופ' אורבך, הוא ההיכרות עם התחכום האדיר של הכימיה של החיים: "הבנתי שמציאות של אדמה, מים, אוויר, קרינת שמש, פעולות געשיות אלו ואחרות, גם אם יש איזון סוף זמן - שום דבר לא יכול להפוך דומם לחי באופן ספונטני,

כבר מגיל צעיר הקדיש פרופ' דורון אורבך את זמנו הפנוי למשחקים מסוג מיוחד: תגובות אלקטרוליזה ויצירת כלור, חמצן ומימן. מסתבר שהמשיכה למדע הכימיה הייתה נטועה בו עוד כנער. "תמיד שאפתי להיות מדען ולמדתי במגמה ריאלית", הוא מספר, "הרי הכול כימיה, כי בכל תחום שמסתכלים - יש כימיה. כימיה זה החיים, והיא קשורה לפיזיקה, לביולוגיה, למתמטיקה ולרפואה. למעשה כימיה היא אמצע המדע. היא אינטרדיסציפלינרית".

חילוני עם כיפה

דורון אורבך נולד ברמת גן לפני 62 שנים. הוריו הגיעו שניהם ממשפחות דתיות ושרדו את אימי השואה. לאחר המלחמה הם נדדו באירופה ועלו ארצה כמעפילים. אביו הספיק לבלות במחנות המעצר בקפריסין ובעתלית, אחר כך גויס לצבא במלחמת השחרור. "שניהם גיבורים שהיו צריכים לבנות את עצמם מחדש", אומר אורבך, "אך השואה יצרה אצלם משבר אמון ונתק מהיהדות. בנוסף לכך, במסגרת הקליטה בארץ הם הגיעו לתנועות נוער חילוניות והדבר השפיע באופן טבעי על השקפת עולמם". אורבך גדל כילד חילוני, למד בתיכון בליך המפורסם, אך מדגיש כי הוריו בכל זאת הקפידו על הנחלת מסורת, "אבל במינון. לא הייתה שמירת שבת, אבל היה קידוש".

בצבא שירת בסיירת גולני ואחר כך נשלח לקורס קצינים. בהמשך הדרך בקורס ומלחמת יום הכיפורים תפסה אותו בדיוק בתפר שבין השירות הסדיר לקבע. הוא צורף לגדוד 890 של הצנחנים, בפיקודו של המ"ח"ט עוזי יאירי הי"ד. "חצינו את התעלה והיינו הזחל"ם הקדמי על קו תעלת המים המתוקים. היינו תחת הפגזות קשות ויצאתי משם די בנס". לאחר שהשתחרר ממרומי החרמון הסורי, מתפקיד של סמ"פ מסייעת בגדוד 13 של גולני, המשיך לשרת במילואים כסמ"פ וקצין סיור עד גיל 46.

באותם ימים היו בגולני חובשי כיפות?
"היו פה ושם. חלקם היו אנשים מרשימים שהחזיקו מעמד. אחרים הורידו את הכיפות, אבל כמוכּן אין מה להשוות לריבוי הכיפות של היום בצבא ההגנה לישראל".

מיד אחרי השחרור התחתן דורון עם שרה, אותה הכיר עוד מהתיכון, והחל ללמוד כימיה. לבני הזוג נולדו שבעה ילדים.

באתר הבית של רימון מחכים לך מגוון אלמנטים לעיצוב
גלוית שנה טובה ממש כמו פעם. בוא לעצב גלויה
לקרובים לך, ואנחנו נשלח אותה עבורך בדואר ללא עלות.

יוצרים יחד שנה טובה!
rimon.net.il

למימוש עד 3 גלויות בדואר ללקוח. בתוקף עד 21.9.14 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם. ללקוחות קיימים בלבד.

בוא לעצב את גלויית השנה טובה שלך

אינטרנט
רימון
בבית שלנו גולשים חכם

כלי בורא עליון. בכל נושא הכימיה של החיים: צופן גנטי, מנגנוני קרישת דם, מנגנוני בקרה, העברת אינפורמציה, פוטוסינתזה ועוד - רואים תכנון על כל צעד ושעל.

התבוננות הללו הביאו אותנו למסקנה שתאוריות האבולוציה הנפוצות בקרב עמיתיו אינן נכונות. "הבנתי שהתפיסה הבסיסית שמנסים להנחיל חלק מהוגי וחוקרי תיאוריות האבולוציה - שהחיים הם תופעה מקרית ושהם התפתחו בלי כל הכרח בתכנון תבוני - אינה נכונה. חשוב להבהיר: חלק מהפרטים הקשורים לתיאוריות הללו נכונים. בוודאי שיש חוקי ברירה, מוטציות ויחסי גומלין בין סביבה לגנטיקה. בוודאי שבעלי חיים יכולים להתאים את עצמם לחץ סביבתי עד גבול מסוים. בוודאי שכדור הארץ עבר היסטוריה מרתקת ומינים היו ונכחדו. גם בחקלאות המודרנית אנחנו בעצם מייצרים אבולוציה, ממיינים תכונות גנטיות וכך יוצרים זנים טובים יותר."

את קיומם של חוקי הברירה הוא מדגים גם מהתמודדות של חיידקים עם אנטיביוטיקה. "חיידקים שנמצאים תחת התקפה אנטיביוטית, יכולת ההתברכות שלהם נפגעת ולכן הם מתחילים. תרופות אנטיביוטיות פוגעות בריכוזמים - אברונים שבהם מתורגם הצופן הגנטי לחלבונים, שלב קריטי ביכולת ההתברכות. יחד עם זאת, יכולים באופן סטטיסטי, אחד למיליונים רבים, לצאת לעולם חיידקים עם ריכוזמים שעקב שינוי גנטי קל, הרעלים האנטיביוטיים לא מצליחים לשתק אותם ולכן הם מצליחים לשרוד את הטיפול האנטיביוטי. כך נוצר זן של חיידקים מאותו המין שעמידים לאותה תרופה. זו דוגמה מצוינת ליחסי גומלין בין תורשה לסביבה. הסביבה יכולה למיין תכונות, אם האפקט מבחינת יתרון הוא מידי. למרות כל אלה, סבור אורבך כי התפיסה הבסיסית הכוללנית של מה שמכנים תורת האבולוציה היא בעייתית ביותר. "אין אפשרות ששינויים גנטיים מקריים הממוינים על ידי לחץ סביבתי יוכלו להביא לשינויים מורכבים, להתפתחות מערכות הצומח והחי המורכבות והמשוכללות, בלי תכנון תבוני. החידק שהפך לעמיד לאנטיביוטיקה נשאר חיידק, הוא לא הפך לזבוב. התבונה האינטלקטואלית האישית החזקה ביותר שעברתי, עקב לימודים אינטנסיביים ביותר, היא שהמדע המודרני הוא הכלי היפה ביותר של האנושות להתפעל מהבריאה. שאי אפשר להבין את העולם, דווקא מתוך הבנה מדעית עמוקה, בלי כוח עליון. בהמשך התברר לי שלא מעט מדענים מרגישים כך."

אורבך טוען כי התפיסה האבולוציונית הגורפת היא אמונה לכל דבר: אמונה ביכולתם של מהלכים מקריים לייצר הנדסה אלקטרואופטית מדהימה כמו העין; הנדסה מכנית פלאית כמו מפרקים, שרירים, תנועה; הנדסת מחשבים גאונית כמו המוח ועוד. אולם, הוא מכריז, "לדעתי מדובר באמונה לא רציונלית! אני יכול להבין את הבסיס הפסיכולוגי של האמונה הפנאטית הזאת. לאדם חילוני שלא מכיר את היהדות ורואה בה עול מיותר, נוח לקבל תיאוריות מדעיות אשר מוכיחות כביכול שהמציאות האלוקית איננה הכרחית בעולם. הכפירה נולדה בעולם הנוצרי. ההיסטוריה של הנצרות עקובה מדם וצביעות, עד עצם היום הזה. מדובר באמת בדת שקרית. לא מעטים מחבריי הנוצרים בקהיליה המדעית מודים בפניי שהם יודעים שהדת שלהם היא פארסה. הרי הנצרות נלחמה בעבר במדענים: בקופרניקוס ובגלילאו ובכל מי שהעז לטעון שכדור הארץ הוא לא מרכז היקום, שהכול סובב סביבו. הטרגדיה של מאה

וחמישים השנים האחרונות היא התפשטות הכפירה בעם ישראל. מדובר בשואה רוחנית ופיזית. היהדות, לעומת זאת, לא יכולה לעמוד בסתירה מול מדע אמיתי. היהדות מתייחסת ליכולת האנושית לרדת לעומקם של סודות הבריאה כהתגלות, כמתנה מהבורא. חכמי ישראל לדורותיהם העריכו את המחקר המדעי מתוך הבנה שכל שאדם יידע יותר על העולם, כך הוא יעריך יותר את נפלאות הבריאה ויאהב את הבורא."

אורבך מסביר כי התיאוריות שהתפתחו בעקבות ספרו המפורסם של צ'ארלס דרווין 'מוצא המינים' התאימו לאינטלקטואלים רבים בעולם הנוצרי, כי הן מראות כביכול שאפשר להסתדר בעולם בלי תכנון תבוני. "למעשה, החברה המערבית כמעט כולה קופצת על אמונות המקריות כמוצאת שלל רב, כי היא מאפשרת לאנשים לעשות מה שהם רוצים, בלי מגבלות דתיות ומוסריות. במובן הזה, בעולם המודרני הכפירה היא כמעט מוכרחת. טענתי המדעית הנחרצת היא שאין שום ראיה שהחיים התפתחו באופן ספונטני מחומר דומם, ושאינן שום ראיה אמיתית שיצורים פרימיטיביים יכולים להשתכלל כתוצאה מסדרות של שינויים גנטיים מקריים ממויינים סביבה. מי שטוען טענות כאלה, חובת ההוכחה עליו. ואין כזו", הוא קובע, "השכל הישר הוא דווקא עם המתפעלים, שמבינים שיש מושל לבריה."

טלפון חפתי מקליבלנד

במקביל לדוקטורט, למד אורבך הנדסה כימית בטכניון. "רציתי רקע הנדסי. זו הייתה תקופה של 'קריעה' רצינית שבה נסעתי יומיים בשבוע לטכניון. במשך שנתיים וחצי למדתי מאוד קשה, אבל הלימודים הללו נתנו לי יכולת להתבונן מפרספקטיבה רחבה על חוקי הטבע. צרף לכך את העיסוק שלי בידעת הארץ ובהיסטוריה, והתחלתי לשאול על תורה משמייים."

היכרות עם רב מבני ברק שנהג להגיע לבתי כנסת ברמת גן הייתה נקודת המפנה. "הבן שלי, שהיה אז בן שלוש-ארבע, גרר אותי לבית הכנסת בשבתות כי מאוד מצאה חן בעיניו קריאת התורה. ההוצאה, ההגבה וההכנסה של ספר התורה משכו אותו. התחברתי לאותו רב ודרכו לעוד תלמידי חכמים, ואת התשובות לשאלה האם התורה משמייים קיבלתי כבר בבני ברק. אבל גם פה, בבר-אילן, היו לא מעט אנשים שעזרו לי וכיוונו אותי. זה חלק מהסייעתא דשמיא."

איך הגיבה המשפחה?

"אשתי היא אדם רוחני, כך שהיה לה קל להתחבר. גם הילדים הצטרפו ולאט לאט התחלנו להתפתח. למדתי כמה פעמים בשבוע גמרא עם תלמיד חכם מבני ברק באופן שיטתי, וזו הייתה חוויה. ספרים כמו חובת הלבבות, הכוזרי, דרך ה', מסילת ישרים וכדומה - אלה ספרים מדהימים מבחינת הנחלה של תפיסת עולם יהודית רחבה ומרתקת והבנה אמיתית של המציאות, ברמה הפרטית וברמה הלאומית. גם הוריי, שאמנם לא היו דתיים, היו מאוד לאומיים. היה להם חשוב החיבור של עם ישראל לארץ ישראל. אני הוספתי את הצלע השלישית: תורת ישראל."

אחרי שסיים את הדוקטורט, עבר אורבך לעשות פוסט דוקטורט בחו"ל באמצע שנות ה-80. הוא קיבל הצעה מפתה מאוניברסיטת אוסטרין שבטקסס, להשתלם אצל אחד מגדולי המדענים בכימיה. "אבל אוסטרין טקסס הייתה מדבר שממה מבחינה יהודית. בשלב מסוים הבנתי שזה יהיה אמנם מעולה לקריירה, אבל אסון לי ולמשפחתי מבחינה רוחנית יהודית."

הבנתי שמציאות של אדמה, מים, אוויר, קרינת שמש, פעולות געשיות אלו ואחרות, גם אם יש אין-סוף זמן - שום דבר לא יכול להפוך דומם לחי באופן ספונטני, בלי בורא עליון. רואים תכנון על כל צעד ושעל

הקב"ה ברא את העולם עם חוקי הטבע, והסוללות החשמליות למיניהן כפופות לחוקי הטבע שמציבים להן מגבלות. אז מי שמבטיח שיפתחו סוללות עוצמתיות פי שלושה או חמישה לעומת המצוי היום, נכלול למצוא את עצמו שרלטן

החלטתי, למרות הקושי, לדחות את ההצעה. למחרת, ואני ממש זוכר את התאריך, קיבלתי טלקס מקליבלנד, אוהיו. פתאום מדען בכיר אחר שפניתי אליו נזכר בי והציע לי להשתלם בקבוצת המחקר שלו. שם יש קהילה יהודית חמה וטובה. פרחנו שם מבחינה יהודית והילדים למדו בבית ספר יהודי שורשי."

אורבך, שהתבקש להתמחות בתחום מחקר חדש, בחר להביא לבר-אילן את האלקטרו-כימיה. הוא חבר לפרופ' ארנסט ייגר מקליבלנד, מגדולי הכימאים בתחום זה באותם ימים. ייגר היה נוצרי אדוק, והיה מגיע בימי ראשון למשרדו שבאוניברסיטה היישר מהכנסייה. "הייתה לנו שפה משותפת בשאלה האם יש אפשרות להבין את העולם בלי כוח עליון."

→
הסוללות
הן
המהפכה
האמיתית.
פרופ'
אורבך
במעבדה

אחרי שנתיים חזר אורבך לבר-אילן וקבע את מגוריו בבני ברק. "כשהגעתי לבני ברק נדהמתי מהדיס-אינפורמציה על העולם החרדי", הוא משחזר. "המרחק הגיאוגרפי הוא של כמה מטרים בין חלק מרחובות בני ברק לרמת גן, אבל הפער הוא תהומי. אם תיקח צוות טלוויזיה ותכניס אותו לבית אקראי בבני ברק, הם יופתעו כשיראו את העדינות, הצניעות, על מה גדלים הילדים ואילו ערכים מנחילים שם. אבל התקשורת שלנו מחפשת רק את ה'פרונקלים', את התופעות המכוערות: שוטה ששוורף דגל, טיפש שצועק על איזו ילדה. כאב לי הלב איך מהצד של רמת גן, בני ברק נראית כמו חור שחור."

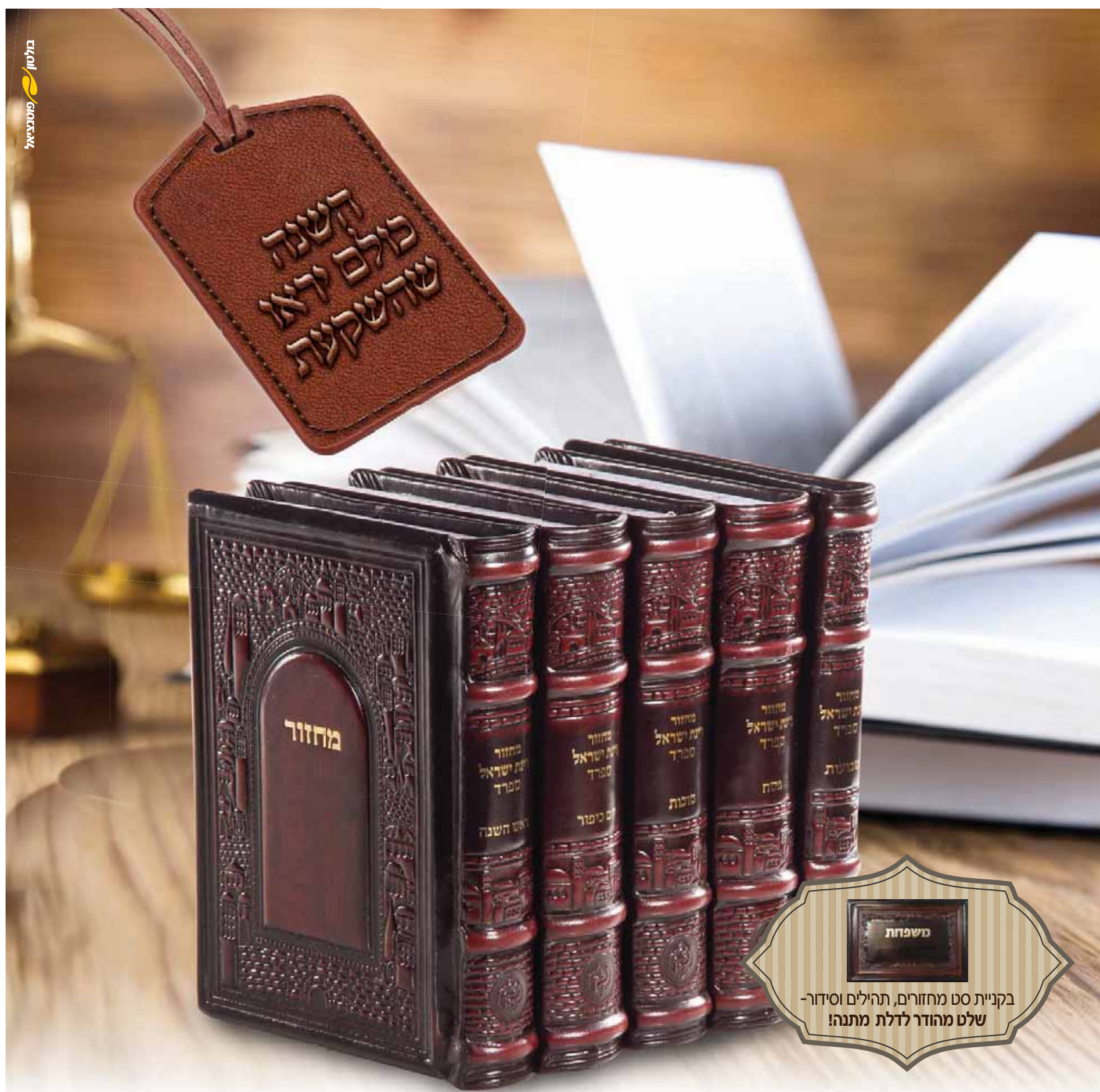
חיים במהפכה אלקטרונית

עם שובו נרתם אורבך להקים בבר-אילן מעבדת מחקר באלקטרו-כימיה, שהפכה לגדולה בארץ. במעבדה עמלים אורבך וצוותו על פיתוחים ישראלים בתחום ייצור האנרגיה. "אנשים לא מבינים עד כמה הסוללה החשמלית היא דבר מסובך. למעשה, הפלא הגדול של המכשירים הסולריים הוא לא האלקטרוניקה שבפנים, אלא דווקא מקור הכוח - הסוללה", אומר אורבך, שעומד בראש כמה קבוצות מחקר מובילות בתחום. "המהפכה האלקטרונית האמיתית", הוא מוסיף, "היא האפשרות לצאת מהבית ליום שלם עם טלפון נייד או עם מחשב נייד, שגם הוא יכול לעבוד כמה שעות בלי חיבור לחשמל. למעבדת האלקטרו-כימיה שלנו בבר-אילן יש פטנטים על מערכות צבירה והמרה שונות. אנחנו עובדים כאן עם חברות גדולות כמו BASF ו-LG, GM מגרמניה, אחת מחברות הכימיקלים הגדולות בעולם עם מחזור מכירות של עשרות מיליארדי דולרים בשנה."

מה זה בעצם אלקטרו-כימיה?

"אלקטרו-כימיה היא ענף בכימיה העוסק בתגובות בין חומרים ואלקטרונים. למעשה, כל פעולה כימית כרוכה במעברי אלקטרונים או שיתופי אלקטרונים, בין אטומים, יונים ומולקולות. באלקטרוכימיה עושים זאת באמצעות תאים חשמליים שבהם מגיבים חומרים באופן ישיר עם אלקטרונים (כימיה על ידי זרמים חשמליים). השימושים הם בטריות, מצברים, תאים פוטו-וולטאיים, תאי דלק, תהליכי ציפוי וסנסורים שיכולים לזהות חומרים

בקניית סט מחזורים, תהילים וסידור-
שלט מהודר לדלת מתנה!

תקופת החגים היא תקופה מרגשת. התפילות והמנגינות הייחודיות
מוסיפות לאווירה הנפלאה. לכבוד השנה החדשה מהדורה ייחודית
של מחזורי 'רינת ישראל' מעור אמיתי.

הזדמנות למתנה אישית ומקורית לחגים, לכלה ולבר/ת המצווה!

האיכות יוצאת לעור

מעשה חושב

בכמויות קטנות באופן כמותי. יש לך גם שימושים משטיריים. יש חומרים, כמו פולימרים מסוימים, שאפשר לייצר רק באמצעות אלקטרו-כימיה. אבל מקורות הכוח הוא הנושא המרכזי בתחום. הקבוצה שלנו בבר-אילן תרמה תרומה מדעית חשובה לנושא של סוללות ליתיום נטענות. מצלמות, מחשבים ניידים, וכמובן סמארטפונים - כולם מונעים על ידיהן. זו אחת המערכות החשובות ביותר המאפשרות המרה של אנרגיה כימית לחשמלית תוך שימוש באחד היסודות הפעילים ביותר בטבע - ליתיום".

היה לנו כבר ניסיון של רכב חשמלי, 'בטר פלייס', וזה לא נגמר בהצלחה.

ה"צורך להבטיח מקורות כוח אמינים הוא אתגר קשה בכל העולם, וצריך להיזהר לא להבטיח דברים שאי אפשר לעמוד בהם. למדען אסור להיות איש מכירות", מבקר אורבך בזהירות את המיזם שנכשל. "יש התקדמות עקבית בתחום, והמהלך הזה של הנעה אמצעות חשמל במקום בדלק הוא אמיתי. כל חברות הרכב נכנסו לתחום ההנעה החשמלית. למשל חברת GM פיתחה מכונית חשמלית מצליחה שנקראת שבי (שברולט) ו-וולט. הבעיה המרכזית היא המצבר והשאלה היא כמה אפשר יהיה לנסוע על חשמל בלבד, כלומר כמה קילומטרים הרכב יוכל לעבור בין טעינה לטעינה. המגבלה כיום היא בעיה של משקל ונפח. מכיוון שחברות הרכב הן שמרניות מאוד, הן רצות להשאיר את המכונית כפי שהיא - בצדק כמובן, לנוחיות הנהגים - ורק להחליף את מנועו ומיכל הדלק במצבר ובמנוע חשמלי. זה מייצר מגבלות של נפח ומשקל: אפשר להקצות לסוללה חשמלית במכונית משפחתית רגילה משקל ומקום של 300 קילוגרם ו-150 ליטר. לתוך המגבלות הללו צריך להכניס כמה שיותר אנרגיה. עם המערכות שקיימות היום אפשר לנסוע בערך 200 קילומטר. אבל אפשר לעשות שילובים: להוסיף מטען שמוסיף אנרגיה מהבלימה או להשאיר מנוע בנזין קטן (מערכת היברידי) שטוען את הסוללה החשמלית ביעילות רבה, תוך כדי נסיעה וחיסכון עצום בשימוש בדלק. תעשיית הרכב מתקדמת יותר ויותר לכיוון מערכות כאלה. יש בארץ מרכז מחקר לאומי להנעה חשמלית, שחברות בו 16 קבוצות מחקר מאוניברסיטאות שונות: בר-אילן, הטכניון, תל אביב ואריאל, ואני עומד בראשו. יש גם התארגנות תעשייתית, בתמיכת המדען הראשי, לפיתוח תעשיות שיוכלו לייצר מקורות כוח חשמליים."

אבל איזה סיכוי יש למפעלים בארץ מול ענקיות כמו סין?
 "עובדה שתדיראן מייצרת בארץ סוללות

ליתיום מסוגים שונים ושורדת היטב. וולקן
ושנפ הם שני מפעלי מצברים מצליחים למרות
התחרות עם גורמים מחו"ל, גם אליבט מייצרת
מערכות אנרגיה ומצליחה. יש מקום לתעשייה
כחול-לבן בתחום, ואם הנושא ימשיך להתפתח
הוא יהפוך לתעשייה אסטרטגית. ישראל
תרצה לשמור על יכולות ייצור מקומיות. לא
לחינם הצבא רוכש חלק גדול מהסוללות שלו
מתיראן. גם במערב יש מאמץ גדול להעביר
את מרכזי הייצור של הסוללות ממזרח למערב.
יש לכך חשיבות אסטרטגית והממשלים במערב
מבינים את זה".

“קצת פחות אפליקציות”

במעבדה של אורכך בבר-אילן מפתחים ובוחרים לפחות עשרה סוגים של מצברים וסוללות מסוגים שונים, וגם מערכות שיכולות לאגור ולהמיר אנרגיה מתחדשת כמו שמש ורוח. אורכך: "מי שרוצה שהבית שלו יהיה אוטונומי מבחינה חשמלית, כלומר יוכל לפעול בלי חיבור לרשת החשמל, אלא רק מאנרגיית השמש או הרוח, צריך להשתמש במצברים שיאגרו אנרגיה בזמן שאין שמש או רוח. יש בעולם המון מקומות שאינם מחוברים לחשמל, מסיבות שונות. כאן יש פוטנציאל לישראל לבנות תעשייה שתיתן פתרונות לצרכנים כאלה, כי יש לנו בארץ יכולת לפתח תעשיית אנרגיה סולרית חדשנית ומבטיחה, על סמך ידע מקומי".

ישראל היא מעצמת כימיה?
 "יש לישראל, יחסית לגודלה, מערכת אקדמית ומדעית טובה, לפחות במדעים המדויקים, ורואים את זה גם בדירוגים בינלאומיים. יש בארץ קבוצות מחקר שעומדות בשורה הראשונה במערכת המדעית העולמית, בכל קנה מידה."

יכול להיות שבעוד כמה שנים תקבל טלפון מאקדמיה השבדית המלכותית?

“בהרבה מקרים מי שזוכה בפרס נובל הם אנשים שהלכו נגד הזרם, כמו פרופ' דן שכטמן ופרופ' עדה יונת. אלה אנשים שפרצו דרך. אצלנו, לעומת זאת, המחקר הוא שיטתי ואני גאה בזה. הסוג הזה של המחקר מייצר פחות פרסי נובל, אבל הוא מאפשר למעשה את ההתקדמות הטכנולוגית ואת ההבנה המדעית.”

פרופ' אורבך היה מעורב כמזומחה בפרשת הבטריות המתנפחות של מכשרי סמסונג S4, שהתפוצצה לפני כחודשיים. אורבך: "הבעיה הייתה שכנראה חדרה לחות לאחד מקווי הייצור ולארץ הגיע סטוק לא תקין. התפקיד שלי היה עדין. מצד אחד לוודא שמתבצע ריקול לסדרות התקולות, אך יחד עם זאת השתדלתי לא לפגוע בסמסונג - חברה מאוד רצינית

ואחראית. וצריך גם לזכור שדרום קוריאה היא מדינה מאוד ידידותית לישראל, ושם יש חיבור הדוק בין החברות הגדולות לשלטון. בסופו של דבר, ההחלפה עברה בשלום ובלי יותר מדי רעש מיותר.”

איזו בשורה יש לך לקוראינו שמתלוננים על הסוללה של הסמארטפון, שנגמרת באמצע היום?

"הקב"ה ברא את העולם עם חוקי הטבע, והם מתנהלים בנדיבותו על פי נוסחאות שבני אדם יכולים להבין. הסוללות החשמליות למיניהן כפופות לחוקי הטבע שמציבים להן מגבלות. אז מי שמבטיח שיפתחו סוללות עוצמתיות פי שלושה או חמישה לעומת המצוי היום, עלול למצוא את עצמו שרלטן. אני צופה התקדמות של אולי פי שניים, לא יותר. אבל לא נורא," הוא צוחק, "נריץ פחות אפליקציות".

כמי שנמצא בקשר עם אנשי אקדמיה
מחו"ל, אתה מרגיש את החרם האקדמי?

“לאויבים שלנו יש הרבה כסף והמוסלמים, שהם יותר ממיליארד איש, נכנסים גם לאקדמיה. באירופה, בארה״ב ואפילו ביפן ראים יותר ויותר מחקרים שחתומים עליהם מדענים עם שמות מוסלמיים. בתחום שלי עדיין לא רואים את זה, אבל במדעי הרוח זה בולט. חלק מהמלחמה שלנו היא הסברתית, ובמובן הזה אני מעריך את ההתנהלות הזהירה של הממשלה ב״צוק איתן׳. יכולנו תוך כמה ימים לטחון את עזה ולהרוג רבבות, אבל אין לנו את המנדט הבינלאומי לעשות את זה. אנחנו במובנים מסוימים מדינה בגלות, שתלויה באומות העולם. לכן אני מתייחס ברצינות לחרמות, למרות שאני אישית מסתובב עם כיפה בכל מקום בעולם וכולם יודעים שאני יהודי חרדי. בגרמניה, למשל, בכל עיר שאני מגיע אליה, דואגים לי לאוכל גלאט כשר.”

“החבירה ללפיד - אסון”

לקראת סיום הריאיון, לפרופ' אורבך חשוב להעביר מסר לציונות הדתית: "בפרשת כי תבוא מבטיח הקב"ה לעם ישראל את הארץ, אבל בתנאי שישמור על הברית. האויב הגדול של עם ישראל הוא לא החמאס, אלא מי שנלחם למען חילול שבת בתל אביב. אנחנו מעצמה בעיניים של כוח צבאי וביטחון, אבל הדרך היחידה והאמיתית להשיג שלום היא לחתור לעתיד רוחני יהודי כאן בארץ הקודש. המלחמה של הציבור הדתי בארץ צריכה להיות למען אחדות. לצער, המנהיגות הפוליטית של הציבור הדתי-לאומי בארץ חברה למשפחת לפיד, והם מנסים יחד להרע לעולם התורה

תדיראן מייצרת בארץ
סוללות ליתיום מסוגים
שונים ושורדת היטב. וולקן
ושנפ הם שני מפעלי
מצברים מצליחים למרות
התחרות עם גורמים
מחו"ל, גם אלביט מייצרת
מערכות אנרגיה ומצליחה.
יש מקום לתעשייה כחול-
לבן בתחום. אם הנושא
ימשיך להתפתח הוא
יהפוך לתעשייה
אסטרטגית

ולציבור החרדי כמעט בכל דרך אפשרית. החבירה הקודמת של הפוליטיקה הדתית-לאומית ללפיד האב הייתה אסון. זה נגמר בהתנתקות, אסון נוראי לכל דבר, וגם הפעם זה מאוד מסוכן".

ומה לגבי האחריות של הציבור החרדי?
 "הציבור החרדי משוכנע שבזכות המסירות
 הבלתי מעורערת של עשרות אלפים ממנו
 ללימוד תורה, תוך הקרבה, תוך דבקות במטרה,
 הוא מציל את עם ישראל ואת ארץ ישראל. לי
 אישית אין ספק שזה נכון. שום צעד שרירותי
 לא ינתק את לומדי התורה לשמה מלימודם
 ותורתם. מדובר בציבור נחוש שעשוי ללא
 חת. אי אפשר לשבור אותו בנושא הזה. יחד
 עם זאת, צריך להבין שהציבור החרדי עובר
 תהליכים: מה שהיה טוב למאה אלף לא מתאים
 למיליון. היום יש ערים ומערכות חרדיות
 שפועלות למופת. יש לא מעט חרדים שמנסים
 להשתלב בצבא, למרות שהוא לא עומד
 בהתחייבויות שלו כלפיהם. ישנה גם השתלבות
 הדרגתית של חרדים בתחומים רבים במשק,
 כשלא מפלים אותם לרעה. מהפכות לא עושים
 בזבנג, אלא בצורה מושכלת. אי אפשר להכריח
 את החרדים לעזוב את עולם התורה וללבוש
 מדי זית. מהבחינה הזאת, ההתנהלות של
 המנהיגות הפוליטית של הציונות הדתית היא
 גרועה. מדיניות הממשלה הנוכחית דחפה את
 החרדים לפינה. במקום לשלב אותם ולמצוא
 דרכים נכונות יחד איתם - היא הרחיקה אותם.
 הנתק בין הדתיים הלאומיים לדתיים החרדים
 הוא הרה אסון, ואני קורא למי שארץ ישראל
 יקרה לו לשנות כיוון." ■

רוצים לזכות בתפילין בית אל?

קנו תפידנית
באתר, ענו על
השאלות ואולי
תזכו בתפילין
בית אל בשווי
3,500 ₪

התמונה להחשה בלבד

*לרכוש דרך האתר החל מתאריך ט"ז באייר תשע"ד (16/5/14) ועד לתאריך ההגדלה כ"ג בחשוון תשע"ה (16/11/14) *בכפוף לתקנון באתר *ההגדלה לזוג אחד *טל"ח

כ"ג בחשוון תשע"ה (16/11/14) * בכפוף לתקנון באתר * ההגרלה לזוג אחד * טל"ח

Tefillin Bet El תפילין בית אל

It's what makes all the Difference!

[illegible]

חזון החמ"ד מחולל מציאות...

בשנת הלימודים תשע"ה יעסקו בתי החינוך של החמ"ד בלימוד וביישום חזון החמ"ד מתוך אמונה כי חזון, עבור ארגון, הוא כמצפן וכעוגן בעת ובעונה אחת ועבודתם של תלמידים וצוותי החינוך תקדם ביתר שאת את מימוש מטרותיו של חזון החמ"ד.

בעזרת צור ישראל וגואלו שב העם היהודי לארץ ישראל והקים בה את ביתו הלאומי ובכלל זה את מוסדות המדינה, משרד החינוך ואגפיו

חזון החמ"ד

החינוך הממלכתי דתי

אנו, מינהל החינוך הדתי, מחנכיו, מנהליו ומפקחיו, מחויבים לחינוך ילדי ישראל לחיי תורה ומצוות.

אנו פועלים כדי לקרבם אל אבינו שבשמים מתוך אמונה עמוקה והשקפת עולם מגובשת ושקולה, מתוך תפיסת עולם של חינוך כשליחות לכלל ישראל, מתוך שאיפה לשותפות ביצירת חברת מופת, ומתוך מחויבות מוחלטת לתורה ולהלכה.

בתי החינוך של החמ"ד הם כמשפחה עבור כל הבאים בשעריהם: תלמידים, הורים מורים ומנהלים - **בית חינוך כמשפחה**.

בתי החינוך של החמ"ד הם בתים של תורה, של יראת שמים ואהבת ה', ושל מידות טובות ודרך ארץ.

בתי החינוך של החמ"ד בונים זהות אישית-חברתית-ציונית-דתית.

בתי חינוך של החמ"ד מלמדים באהבה ומטפחים את רוח האדם.

בתי החינוך של החמ"ד מחזקים למידה משמעותית, חדוות הדעת ומצוינות.

מטרות:

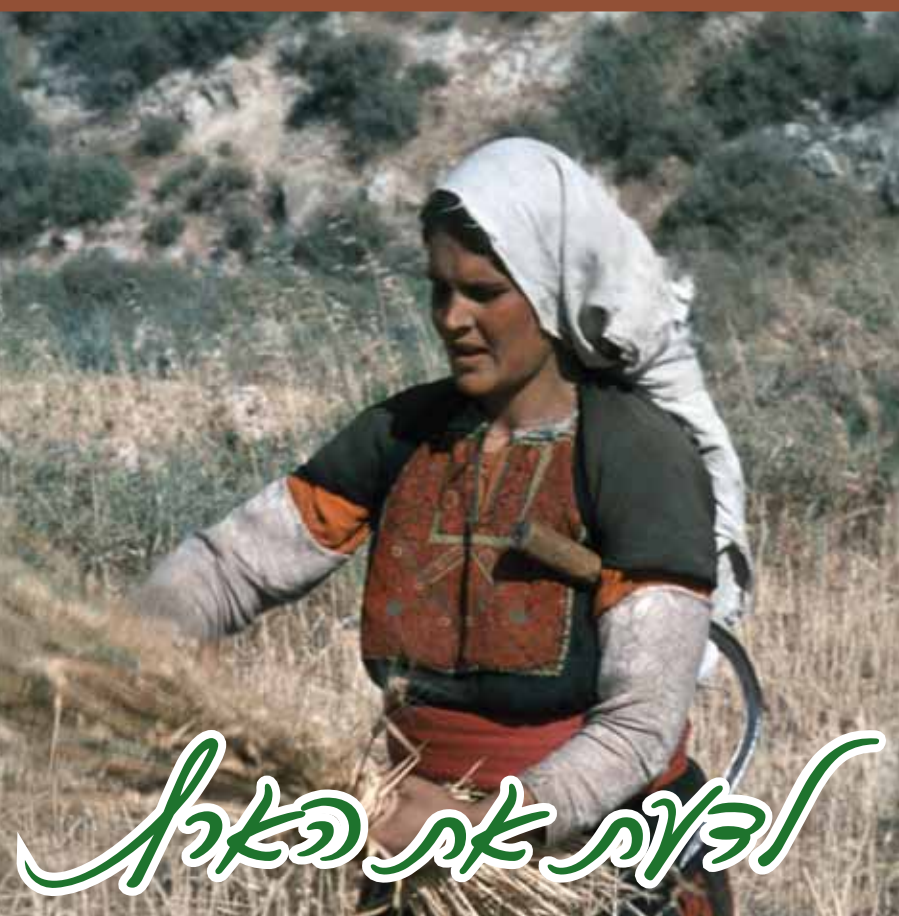
בין אדם לעצמו: חינוך תלמידים בעלי מידות טובות השואפים לצמיחה מתמדת ולמצוינות בכל תחומי החיים.

בין אדם לאלוהיו: חינוך תלמידים מאמינים, אוהבי ה' ויראי שמים החיים חיי תורה ומצוות.

בין אדם לזולתו: חינוך תלמידים הרואים בכל אדם צלם אלוהים ודבקים בכלל הגדול של "ואהבת לרעך כמוך" ובמצוות הנובעות ממנו.

בין אדם לעמו: חינוך תלמידים לאהבת כלל ישראל מתוך אחריות ומעורבות בקהילה.

בין אדם לארצו ולמדינתו: חינוך תלמידים לאהבת הארץ, להכרה בערכה הרוחני, הלאומי וההיסטורי של מדינת ישראל, לאחריות לעתידה ולנכונות לפעול למענה.

לצלח את פאת

קורסים בידיעת הארץ לציבור הרחב בהדרכת טובי המדריכים והחוקרים בשנת תשע"ה

בירושלים בני ברק ובית שמש (ברכבים פרטיים).

מדריך: ישראל גרינהויז.
יום בשבוע: שישי (6 סיורים)

בנתיבי ארץ - דרך אחרת. לרוץ

קבוצת ריצה המשלבת טיולים עם ריצות ארוכות במסלולים אטרקטיביים בשבילי הארץ.

מדריך: אסף בן יאיר.
יום בשבוע: שישי (6 ריצות)

בין המדריכים והמרצים בקורסים השונים:

עדנה אשד, חנה בנדיקובסקי, גלעד בן צבי, שרה ברנע, ד"ר גבי ברקאי, הרב ד"ר חנוך גמליאל, פרופ' ישעיהו גפני, פרופ' אברהם גרוסמן, הרב נתן גרינברג, שלומי דסקל, ד"ר עדן הכהן, דרור חמואי, משה חרמץ, בנימין טרופר משה יגור, ד"ר. יונתן יעקבס, משה מושקוביץ, ד"ר. מעוז כהנא, ד"ר עוזי ליבנר, ערן מאיר, ד"ר אריה מורגנשטרן, עמנואל מסטיי, אפרת נתן, אוריאל פיינרמן, ד"ר תמר קדרי, ניר קינן, ד"ר. תמי קמינסקי, דביר רביב, אריה רוטנברג, הרב שבתאי רפפורט, ד"ר מיכל שאול, ד"ר. סמדר שרלו, ד"ר דורון שר אבי.

מוכר כגמול השתלמות למורים אם יש לכם יום פנוי במהלך השבוע - בואו לטייל עמנו ביום שכולו חוויה ארצישראלית

חוג אופניים

אזור יהודה וגוש עציון מזמן מסלולים מיוחדים (בשפלה, בהר ובמדבר) ומגוונים לרכובי אופניים.

מדריך: גדי חיימוב.
יום בשבוע: שישי (9 סיורים)

חוג משוטטי עציון

חוג טיולים למיטיבי לכת בארץ יהודה (ברכבים פרטיים).

מדריך: בנימין טרופר.
יום בשבוע: שישי (5 סיורים)

חוג משוטטי השומרון

חוג טיולים למיטיבי לכת אל פינות נסתרות ועלומות במרחבי ארץ השומרון (ברכבים פרטיים).

מדריך: דביר רביב.
יום בשבוע: שישי (9 סיורים)

לטייל עם התנ"ך

קורס חורף בו נלך במסלולים ונבקר באתרים מקראיים בעקבות מלכים ונביאים (באוטובוס).

מדריך: אריה רוטנברג.
יום בשבוע: שישי (6 סיורים)

חוג אלונים

חוג לחובבי בוטניקה ופריחה ברחבי ארץ יהודה (ברכבים פרטיים).

מדריך: ד"ר עוז גולן.
יום בשבוע: שישי (9 סיורים)

השכנים שלא הכרתם

סדרת סיורים בעקבות הציבור החרדי

מחורבן לתקומה

בעקבות עם ישראל בארצו ממרד בר כוכבא ועד להקמת המדינה (באוטובוס).

מדריך ורכז: אריה רוטנברג.
יום בשבוע: רביעי (20 סיורים וימי עיון)

הסיור לאור המקורות

נסייר ברחבי הארץ, בהדרכת מיטב המדריכים, בעקבות דמויות ואירועים בתולדות העם והארץ (באוטובוס).

רכז: אריה רוטנברג.
יום בשבוע: שני (20 סיורים)

שביל ישראל - מהחרמון לאילת

במשך שנתיים וחצי נצעד לאורך שביל ישראל מהחרמון ועד לאילת (באוטובוס).

ימים בשבוע: רביעי - חמישי (פעם בחודש)

עדות נוצריות בארץ יהודה

סדרת סיורים בעקבות העדות הנוצריות במדבר, בהר ובירושלים (ברכבים פרטיים).

מדריך: חנה בנדיקובסקי.
יום בשבוע: שישי (6 סיורים)

חוג צפרות

נצא לבתי גידול שונים לעקוב אחר ציפורי ארצנו וציפורים נודדות (ברכבים פרטיים).

מדריך: ערן בנקר.
יום בשבוע: שישי (8 סיורים)

→ יצירתו של ר' נחמן הגיעה עד פסטיבל ישראל. פרופ' צבי מרק

ברכה, זה כל הסיפור

כתלמיד ישיבה פגש פרופ' צבי מרק ספר פנטזיה על מדף ספרי החסידות, וסבר שמדובר בטעות במיקום הספר בספרייה ■ כיום מרק הוא מבכירי חוקרי חסידות ברסלב, וספרו החדש מתיימר לקבץ את כל סיפורי המעשיות של רבי נחמן, אותם הוא מגדיר כ"פסגת היצירה הספרותית העברית" ■ מרק מספר על חוויות ראש השנה באומן, ומנסה להסביר מדוע גם בציונות הדתית נמשכים לתורותיו של הרבי שהיה נרדף ושנוי במחלוקת

איילת כהנא /// צילום: איילת השחר

את רבי נחמן מברסלב אין צורך להציג. הכול מכירים אותו כמייסד חסידות ברסלב, נינו של הבעל שם

טוב ומי שמארח עשרות אלפי מתפללים בציון קברו מדי ראש השנה. פן ידוע נוסף שלו הוא היותו סופר, אחד מאבות הספרות היהודית, שסיפורי המעשיות שלו הזינו דורות של יוצרים וחוקרים, עד ימינו. ספרו הידוע "ג' סיפורי מעשיות הודפס לראשונה כבר בשנת תקע"ו.

פרופ' צבי מרק הוא חוקר ספרות ברסלב כבר שנים ארוכות. לאחרונה יצא לאור ספרו 'כל סיפורי ר' נחמן מברסלב - המעשיות, הסיפורים הסודיים, החלומות והחזיונות' בהוצאה משותפת של ידיעות ספרים ומוסד ביאליק. בספר נחשפים עשרות רבות של סיפורי רבי נחמן שטרם סופרו, בציון מקורות. אם חשבת שהכרתי את רבי נחמן, כמי שנמנית על אוהדיו ומדברת ברסלביה כמעט שוטפת, הספר זימן לי הפתעות רבות: גם בסיפורים שבו, וגם בגילויים על אישיותו של רבי נחמן ועל זהותם של אנשים שהושפעו ממשנתו, החל ממרטין בובר דרך ש"י עגנון, פנחס שדה ואפילו זלמן שוקן, מייסד עיתון 'הארץ' והוצאת שוקן.

'הארי פוטר' על מדף החסידות

צבי מרק (51), נשוי לרותי ואב לארבעה בנים ובת, אינו חסיד ברסלב. הוא חובש כיפה סרוגה ומתגורר באחד היישובים בגוש עציון. אשתו רותי (49) מלמדת תנ"ך בבית ספר עשה חיל באפרתה. בנו הבכור יהושע, נשוי ומורה לספרות, לומד בתוכנית מיוחדת של ישיבת שיח ובוגר ישיבת תקוע. שני בנים אחרים, מנחם ויוחאי, לומדים בישיבת תקוע. הבת רחלי לומדת לתואר ראשון בחקלאות. אבישי הצעיר התחיל ללמוד בישיבת מקור חיים.

מרק עצמו נולד בירושלים ועבר מסלול קלאסי של המגור - ישיבת חורב, נתיב מאיר ולאחר מכן ישיבת הר עציון באלון שבות, שם שתה בצמא את דברי רבותיו, הרב יהודה עמיטל זצ"ל ויבדל"א הרב אהרן ליכטנשטיין. "דווקא שם התחיל העניין שלי בחסידות", הוא מתאר. "למרות שהגוש היא ישיבה בריסקאית בעיקרה, לרב עמיטל הייתה זיקה לחסידות".

המפגש הראשון שלו עם הסיפורים היה באוצר הספרים של הישיבה. "ממדף ספרי החסידות שלפתי את 'סיפורי מעשיות' וראיתי בו דברים מוזרים - אבקת קסמים שמי שדורך עליה נהיה משוגע, סיפור על שודדות ים. לרגע חשבתי שהספר לא נמצא במקומו הנכון, מה הוא עושה במדף החסידות? היום היינו אומרים שהוא מו"אנר הארי פוטר. זה הפתיע אותי מאוד וקראתי עוד ועוד. כך זה התחיל להתגלגל".

באותו זמן הכיר פרופ' מרק את הרב שג"ר זצ"ל והחל לשמוע שיעורים שלו. בהמשך אף הגיע לישיבתו של הרב שג"ר, שם פגש ברב מנחם פרומן זצ"ל. "ההיכרות איתם חיזקה את מה שהתחיל אצלי בכל הקשור לחסידות", הוא מספר. "בהמשך, כשלמדתי באוניברסיטה מחשבת ישראל וספרות, ר' נחמן שידך לי בין שני התחומים ומצאתי את עצמי עוסק בכתביו יותר ויותר. את התואר השני בספרות עשיתי בנושא סיפורי ר' נחמן, ואת התואר השלישי במחשבת ישראל". כיום מרק מלמד במחלקה לספרות בבר-

אילן ועומד בראש הקתדרה לחקר החסידות על שם ר' לוי יצחק מברדיטשוב.

מדוע לדעתך בני הציונות הדתית נמשכים לברסלב?

"זה חלק מתופעה רחבה יותר", מסביר פרופ' מרק, "תנועת התשובה ברובה עוברת היום דרך ברסלב, אבל לא התעמקתי בזה. אני אישית נמשכתי לרבי נחמן מהרבה סיבות. למשל, מכך שהוא פונה לאדם באופן ישיר. מכך שאמנם הוא מאלה שמעצימים את הנושא של הצדיק, אך הוא גם בכה בפני החסידים שלו שכל יום הוא צריך להתחיל מחדש, ושלפעמים הוא לא מצליח להתפלל. יש לו יכולת לדבר על משברים בצורה מעשית. כבר בסיפור הראשון שסיפר, מעשה מאבדית בת מלך, הוא פותח במלך שמשליך את בתו מארמונו והמשנה למלך הולך לחפש אותה. הוא מתחיל את הפעילות שלו מנקודת מוצא של משבר, אבל מאידך לא הכול בגללנו. כשהשכינה בגלות, חלק זה 'מפני חטאינו' וחלק לא תלוי בנו. כשאדם מרגיש שהוא נתקע בצרות ונפילות, ואומר: איפה טעינו? ר' נחמן אומר לו: לא רק שאתה לא לבד, גם לא הכול באשמתיך. מוטל עליך בכל מקרה לתקן. כל סוג השיח הזה גורם לאנשים להרגיש שיש להם אחיזה בר' נחמן".

יכול להיות שהמגזר הדתי-לאומי ברובו מדבר בלשון רבים, ורבי נחמן מתייחס דווקא ליחיד?

מרק משיב בדוגמה: "נוער הגבעות מסתובב עם ליקוטי מוהר"ן בכיס, לא עם ספר 'אורות'. רואים בעיניים כמה שזה חד משמעי. באמת הייתה לאנשים תחושה של ניכור בסוג השיח הזה שציינת. הציגו את זה בדרך כלל כ'אתה לא מספיק אידיאליסט, אתה לא מכיר מספיק את שורש נשמתך'. הגדירו את זה כפגם. והנה כאן יש עולם דתי שלם, שמדבר על הפרט בהרחבה. אם כי הדברים האלה בסופו של דבר נמצאים גם אצל הרב קוק", הוא מסייג.

אולי אפשר לומר שהדיבור הכללי נבע מתוקף צו השעה באומה הישראלית?

"כן. אני לא אומר את זה כטרוניה, ככה הדברים התגלגלו. אבל היה צריך בשלב המשבר והשינויים לא לכעוס על אלו שחיפשו דבר אחר. הרב קוק היה צדיק וראה את העולם מלא אור. האדם הפשוט אומר: אני, העולם שלי מלא זיפת, ורבי נחמן תיאר לו עולם מוכר".

מרק מציין פרט מעניין נוסף שהרב רן שריד הביא בהקדמתו לספר. "הרב צבי יהודה אמר על הכתיבה האישית הזאת של אביו, שהדברים הללו מתמיהים, שלא מצאנו כדוגמתם בתולדות ישראל, למעט אצל הרב נחמן מברסלב! לר' צבי יהודה", הוא מגלה, "היה רומן עם חסידות ברסלב. כשלמד בישיבת עץ חיים היו לו חברים מברסלב והם החלו להשפיע עליו. יש ליקוטי מוהר"ן עם הערות של הרב צבי יהודה. כנראה שהם קראו לו לבוא איתם להתבודדויות. הוא שלח מכתב לאביו, ושאל אותו על העניין הזה. הרב קוק אמר לו: 'תזוהר. בשביל להתעסק עם ר' נחמן צריך לא רק טהרת הנפש אלא גם טהרת הגוף'. כנראה הוא אמר לו: אל תלך על זה עדיין. 'גם לראי'ה קוק היה קשר אישי מרתק עם חסידי ברסלב, והתפרסמו לאחרונה כמה דברים בנושא. כשהרב

קוק היה ביפו, כמה מחסידי ברסלב החשובים היו מגיעים אליו לסעודה שלישית. לרב קוק הייתה גם הסתייגות מסוימת מברסלב, אולי בעקבות ההתעסקות בפרט. הרב קוק הגיע לארץ כדי לחזק ולבנות את האומה הישראלית. פרטים היינו בגלות, בארץ אנחנו ציבור. גם במישור ההלכתי יש לזה השלכות. אז אפשר היום להגיד שהאומה הישראלית נבנתה, וצריך לשוב להתעסק בפרט".

סיפור אחד, כמה סיומים

לאחר יותר מעשר שנות מחקר, הצליח מרק להביא לרפוס סיפורים רבים מפי ר' נחמן שמעולם לא הודפסו, וחלקם אף לא נחשפו לציבור. "אלה מסוג הדברים שעליהם נאמר - אם הייתי יודע לאן אני נכנס, לא הייתי מתחיל", הוא צוחק. העבודה יחד עם עוזרו, ד"ר אלחנן שילה, כללה בין השאר חיפוש אחר כתבי יד שנמצאים בחלקם בבתים של חסידי ברסלב. היו מחסידי ברסלב שסייעו לו בעבודה, כמו ר' לייזר חשין שמוסכם על הפלגים השונים בברסלב, הרב שלום ארוש, ועוד כמה שחששו בתחילה, אך כשהבינו שהדברים יפורסמו בכל מקרה - הסכימו לעזור. "זו עבודה שלא נעשתה מעולם בברסלב", הוא מציין, "להשוות את כתבי היד השונים ולאסוף את הכול למקבץ אחד".

"הדבר העיקרי הוא שהדמות המרכזית בחסידות היא עדיין רבי נחמן, בניגוד לחסידויות אחרות שהרבה החי הוא הדמות המרכזית. אני חושב שלא ממש יודעים עד כמה רבי נחמן היה רחב, ידע לדבר בכמה שפות וליצור באפיקים שונים. הוא גם העביר דרשות מלאות מעוף, שיחות בגובה העיניים, מעשיות בגוונים שונים, גם סיפורי עם וגם מיסטיקה, וגם סיפורים שנראים כמו סיפורים חסידיים אבל הפוכים. למשל, יש לו סיפור על איזה אדם שחזר בית מרוח והוא היה עני שמטופל בילדים. יום אחד בא יהודי ושילם יותר כסף מאותו עני וזרקו אותו. זה דבר שאסור היה לעשות. הרבה צדיקים טיפלו במקרים כאלה ופעלו נגד אותו רשע. ר' נחמן מספר שהיה רשע כזה, שהצליח לזרוק את אותו עני, ובאותה שנה נולד לרשע הזה בן. קודם לא היו לו ילדים. הוא אומר: ככה מנהיג הקב"ה את עולמו. אתה עומד ושואל: איפה הסוף הטוב, שהרשע קיבל את עונשו? ר' נחמן מספר פה סיפור שלצערנו אנחנו מכירים אותו ביומיום, סיפורים שבהם דרך רשעים צלחה. הוא מספר את זה לחסידים שלו ואומר להם שככה מנהיג הקב"ה את עולמו, בין אם נאהב את זה ובין אם לא. אנחנו לא מבינים. זה מפתיע כשקוראים את זה".

מרק מוסיף כי הוא רואה "לפחות בימי חי הקצרים, כל מיני התחלפויות אופנות, שר' נחמן שורד אותן. הוא תמיד נשאר עכשווי. בפסטיבל ישראל האחרון היו שתי הצגות על בסיס ר' נחמן.

איך הצליח ר' נחמן ב-38 שנות חיים בלבד ליצור כל כך הרבה?

"ר' נחמן הוא בן אדם מדהים, אין מי שיחלוק. אנשים הכירו את פסגת היצירה שלו - ג'מעשיות. הוא גם כתב בכמה ז'אנרים: סיפורי חלום, סיפורים דמיוניים, סיפורים שהם כמו סיפורי חסידיים, סיפורים ריאליסטיים ועוד. בספר שלי אני מנסה לתת תמונה כוללת".

מרק מספר על התגלגלות הסיפורים במהלך הדורות: "בשלב מסוים התחילו להדפיס את סיפורי רבי נחמן. המפורסמים שבהם פורסמו רק בתחילת המאה ה-20. הסיפור על תבואת השיגעון למשל, פורסם רק בתרגום ג'. לא ידעו מאיפה הוא צץ. לפעמים לא כל הנוסחים של הסיפור פורסמו. פורסם נוסח אחד, ובכתבי היד היו עוד נוסחים, למשל סופי סיפורים שונים. מסתבר שככל הנראה יש סיפורים שר' נחמן סיפר כמה פעמים. אולי הוא התאים אותם לשומעים, אולי היה במקום אחר בחיים".

מה מאפיין במיוחד את רבי נחמן ואת חסידות ברסלב?

גם מאפשרת את הגיון של החסידים". למרות שאינו חסיד ברסלב, מרק נסע לאומן מספר פעמים בראש השנה. לדעתו, הזיקה המיוחדת של רבי נחמן לחג זה נבעה מכך שבתאריך הזה הוא הגיע לארץ ישראל. זאת בנוסף לעניין ההתחדשות שיש בחג, שהוא דגש בתורת רבי נחמן. "נסעתי לאומן בפעם הראשונה אחרי שחבר חסיד ברסלב אמר לי: צביקה, אם אתה רוצה באמת להבין את ברסלב, אתה לא יכול לא לבוא לראש השנה. התלבטתי קשות. זה לא היה דבר פשוט מבחינתי".

בסופו של דבר, מרק לא מצטער על הנסיעה, להפך: "החווייה העיקרית הייתה התפילה המשותפת של כולם. בכלל, זו הייתה חגיגה, כי חלומי של כל אדם שעוסק ולומד משהו הוא להגיע למקום שבו כולם מדברים בשפה הזו. הגעתי למקום שבו עוד 30,000 איש דיברו איתי בברסלית. זה היה משהו מאוד משמעותי. חוויה מיוחדת ומרגשת".

לא רק סיפורי צדיקים

זה אינו הספר הראשון של פרופ' מרק העוסק בספרי רבי נחמן. קדמו לו הספר 'התגלות ותיקון בכתביו הגלויים והסודיים של רבי נחמן מברסלב', 'מגילת סתרים - חזונו המשחית של רבי נחמן מברסלב', וכן 'מיסטיקה ושיגעון ביצירת רבי

נחמן מברסלב'. הספר הנוכחי כולל כאמור, בנוסף לסיפורים הידועים, גם סיפורים רבים שהיו מפורזים בעולם, חלקם סודיים ביותר. המהדורה כוללת גם השמטות שהשמטתה הצנוורה הפנימית של חסידי ברסלב מטעמי סודיות.

תוכל להסביר את כותרת הספר? הדגש על המילה "כל" החזיונות והסיפורים הסודיים?

"כאן הניסיון היה, ואני מקווה שהצלחנו, לאסוף את כל הסיפורים של ר' נחמן, כולל סיפורים שאבדו ואני יודעים על קיומם. יש סיפורים שמופיעים בליקוטי הלכות של ר' נתן, ויש כאלה שנמצאים רק בכתבי יד עתיקים. היומרה היא שאם אדם רוצה באמת להכיר את היצירה הספרותית של ר' נחמן, כאן הכול מופיע לפניו". מרק מציין עוד כי בנוסף לפנ המחקר, הספר בנוי כך שגם מי שרוצה לקרוא רק את הסיפורים יוכל לעשות זאת.

באשר לחזיונות מסביר מרק: "ר' נחמן אמר: העולם מספרים מעשה ואני רואה מעשה. דהיינו, הוא מתאר אותם כחזיון".

מהי ייחודיותם של סיפורי ר' נחמן?

"ביחס לסיפור החסידי, הדבר הבולט הוא

שסיפורי ר' נחמן לא עוסקים רק בחסידות. לפני שאתה מעמיק, על פניו מסופר על בת מלך, ושודדים ויצורים מוזרים, לא על נפלאות האדמו"ר. בכל החטיבות המרכזיות של ר' נחמן, זה לא הנושא המרכזי. יש גם סיפורים כאלה, אבל הם יחסית בשוליים. ר' נחמן יצר ספרות נטו. לא ספרות שבחים, אלא ספרות. זו תופעה ייחודית מאוד. לא היה לזה המשך בסיפור החסידי לאורך הדורות, אבל זה לא אומר שאין מה להעמיק בספרות הזאת".

מרק מסביר כי הסיפורים סופרו בידיש כנראה על ידי ר' נחמן ונכתבו על ידי ר' נתן, שגם תרגם אותם. "ר' נתן מספר שאחרי שהיה כותב את הדברים, הוא היה מראה אותם לר' נחמן, שהיה גם עורך תיקונים אם היה צורך. הוא שאל אותו על דקדוקים, ור' נחמן שמח שמדקדקים בדבריו".

מרק כותב בהקדמה לספר כי "הצדיקים מלבישים תפילתם בסיפורים". כלומר הסיפורים, לפי ר' נחמן, יכולים לשמש כתפילה. "בוז גם עסקתי עם הרב מנחם (פרומן, א"כ)", הוא מספר. "יש לו כמה תורות של איך מלבישים תפילה בסיפורי מעשיות. כבר בהקדמה לסיפורי מעשיות, ר' נתן מביא שאמר ר' נחמן בשם הבעש"ט שכשרואים שאי אפשר לתקן על ידי תפילות, אז אפשר לתקן על ידי סיפורי מעשיות. הבעש"ט היה מתפלל על החולים דרך סיפורי מעשיות. היה אפשר לראות שר' נחמן היה מתפלל כשיספר את הסיפורים, מתוך איזושהי אקסטזה. הוא היה רועד כולו וראו מצב של התעלות. החסידים סיפרו שזו הייתה חלק מן החוויה, לראות את ר' נחמן מספר. מהתיאורים הללו, שכשהוא היה מתנדנד השולחן היה מתנדנד, והחן שהיה שרוי עליו, אתה רואה שמדובר במצב של תפילה".

על פי המבוא, נדמה כי חסידות ברסלב עטתה סודיות מוקפדת. מדוע? האם הדבר נכון גם כיום? "הדבר בוודאי היה נכון בעבר, ועמדו על זה כבר במחקר. יש הרבה מקומות בחסידות ברסלב שהיה כתוב 'וכו', אבל ההמשך לא היה מובן מאליו. לפעמים כותבים איזה פסוק וכותבים 'וכו' כי כולם יודעים את ההמשך. פה, היה ברור שיש מה שנקרא אצלם השמטה - שברסלב עשו צנוורה פנימית. הסיבה המרכזית הייתה, כמו שצינו, שר' נחמן היה שנוי במחלוקת. בהקשר הזה אמר לי הרב ארוש, שמה שאמר אז ר' נחמן לא לפרסם - זה היה בדורו, כשהייתה מחלוקת גדולה ומסוכנת, לא לדור שלנו. ממה פחדו? לעורר את המחלוקת. יש כל מיני נושאים שהסתירו אותם. למשל מקומות שבהם ר' נחמן דיבר בצורה יומרנית על עצמו, הסתירו. כשדיבר נגד מישוה אחר, או כשאמר דברים שחששו שיבינו אותם לא נכון, הסתירו".

מה הם החידושים שאתה מציע בעבודת המחקר הזאת?

"הספר הזה לא בנוי על חידוש אחד", הוא מדגיש. "טענו שר' נחמן התחיל לספר סיפורים בשלב מסוים בחייו. אבל מתברר שהוא סיפר גם קודם, ולמעשה לאורך כל חייו. חידוש נוסף הוא שאפשר לראות שלבים שונים ביצירה של ר' נחמן. הרבה מכירים רק זווית מסוימת של סיפורים כפי שהיא מובאת בסיפורי מעשיות. יש כאן המון בירורים בכל סיפור ומעשה: מתי סופר, למי סופר, ומה ההקשרים שבהם סופר. גם בירור של טעויות וגרסאות. אין בספר פירושים לסיפורים. יש כאן את חומר הגלם בצורה מבוררת יותר ומרוכזת יותר".

מרק מסכם את הריאיון בקביעה ש"ר' נחמן הוא פסגת היצירה החסידית בספרות. רבים חושבים, גם כיום, שהוא פסגת היצירה הספרותית העברית. הוא הגיע להישגים מופלאים. הסיפורים הללו הם סיפורי מופת. הוא משלב אלמנטים קבליים עם אלמנטים פסיכולוגיים וספרותיים ודברים שמתייחסים לזמן שבו הם נכתבו, כמו גם לזמנים אחרים. כל הדברים הללו הם אוצרות שטמונים בסיפורים של ר' נחמן. זה מאפיין דברים שהופכים להיות קלאסיקה, נכסי צאן ברזל, בכל קנה מידה ספרותי". ■

לגלות מקום משלך

המכללה האקדמית לחינוך גבעת ושינגטון
מזמינה אתכם ללמוד במקום שעושה לכם מקום.
בואו ליהנות מעולם של אפשרויות.

יום פתוח השבוע! בגבעת ושינגטון

יום חמישי כג' באלול (18/9/14),
בין השעות: 16:00-20:00

כרטיסי ישראל

מסלולי לימוד לתואר שני M.Ed.
• חינוך גופני • תנ"ך

תואר בוגר בהוראה B.Ed.

במגוון התמחויות: מקרא, ספרות, אנגלית, חינוך מיוחד, גיל הרך, מתמטיקה וחינוך גופני
חדש! תואר ראשון B.Ed.Mus ותעודת הוראה לנגינה בקבוצות

ביה"ס לרפואה משלימה

נטורופתיה, תזונה, רפואה סינית, שיאצו, רפלקסולוגיה, פרחי באך ודימיון מודרך, אירידולוגיה, צמחי מרפא, ארומותרפיה ודולות

ביה"ס לתרפיות מתקדמות

רכיבה טיפולית, הידרותרפיה

ביה"ס למאמנים ומדריכים

קורסי מאמנים - היאבקות, שחייה, טניס, כדורגל וכדורסל
קורסי מדריכים - שחייה, טניס, כדורגל, כדורסל, אגרוף תאילנדי, טאיקוואנדו, התעמלות ספורטיבית, התעמלות אמנותיות, מחול אירובי, ריקודי עם, חדר כושר וכו'.

פרדס | ביה"ס הגבוה לאמנות חזותית
פיסול, צילום, רישום ווידאו ארט

ביה"ס הגבוה למוזיקה

תוכנית לימודים ברמה הגבוהה והמקצועית ביותר עם המוזיקאים המובילים בארץ:
דינאל זמיר, נאור כרמי, חמי רודנר, מיקה קרני, רונה קינן, רוני עברין ועוד...

מדרשת אורות עציון

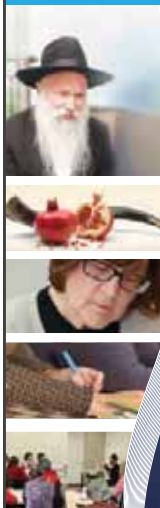
מתנה +
הנחה בשכ"ל +
הנחה בדמי
רישום
למשותפים
ביום הפתוח

המכללה האקדמית לחינוך
גבעת ושינגטון
כשמהגות פוגשת חינוך

תורת הנפש תורת הנפש לימודים גבוהים בפסיכולוגיה יהודית

תורת הנפש ועבודת התשובה

ימי עיון בירושלים, ת"א וחיפה

בימים אלו של אלול זמני התשובה הממששים ובאים, "תורת הנפש" - בית הספר לפסיכולוגיה יהודית
מזמין אתכם ליום עיון חד פעמי. בואו להעמיק בפנימיות התורה ולהכיר את רדי הנפש לקראת השנה החדשה!
ללמוד. להשתנות. באמת.

שיעורים וסדנאות מאת צוות "תורת הנפש"
מחיר מיוחד לנרשמים מראש: 70 ש"ח (במקום 90 ש"ח)

בירושלים - כ' באלול (לגברים ולנשים בנפרד)
בתל אביב - כ"א באלול (לגברים ולנשים בנפרד)
בחיפה - כ"ב באלול (לנשים בלבד)

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשע"ה
הטבות לנרשמים לשנת הלימודים עד ל-כג אלול

מחזור
8

בית הספר לתורת הנפש בנשיאות הרב יצחק גינזבורג שליט"א מקיים תכנית לימודים
חד-תלת שנתית של הכשרה מקיפה בתחומי היעוץ והעזרה הנפשית. כי בשביל לעזור
באמת, צריך להכיר את סודות הנפש מתוך המקורות העמוקים והצלולים ביותר

תורת הנפש
לפי שיטת הבעל שם טוב

02-5662323
www.torathanefesh.org

ירושלים, תל אביב, חיפה, רחובות
לנשים ולגברים בנפרד
חפשו אותנו בפייסבוק

חווייה של אחוז 2 איכות אחרת

מגיל 4 עד 18
טרומ בלט, בלט קלאסי, מחול
מודרני, רפרטואר, גאז

לרקוד בכל גיל - בלט קלאסי, מחול
מודרני, גאז, היפ הופ, השתלמויות למורות
למחול, אנסמבל הללו, תרפיה בתנועה,
אימפרוביזציה ועוד...

קורס מדריכות בלט קלאסי מחול מודרני
יום פתוח 18 לספט

קורס מדריכות היפ הופ וגאז
יום הפתוח 17 לספט

קורס מנחות בתנועה ואימפרוביזציה
יום פתוח 14 לספט

קורס מחול מזרחי
יום פתוח 15 לספט

קורס מדריכות פילאטיס
יום פתוח 16 לספט

הללו
בית ספר למחול
בניגון יהודי

02-5866441
077-4006258
www.halelu.co.il

סבב גוזלים

הקיץ תם והילדים חוזרים לפנימיות. זה הזמן להתגעגע ולהתקשר, אבל לא להגזים בדאגה ■ מצד שני, לא יזיק לערוך מדי פעם ביקור פתע, במיוחד כשמדובר בבנות שירות לאומי ■ וגם: מי באמת לכלך את אתר הקמפינג שהוזכר בטור שעבר

אדבר איתך אחר כך... ביי!" בקיצור, אני נוטה לראות את הדממה התקשורתית של הילדים בעין די יפה. אם הם לא מרגישים צורך דחוף לשוחח איתנו, סימן שיש להם דברים יותר מעניינים לעשות, וזה בסדר גמור. ובכל זאת, כמו בכל דבר בחיים, צריך לשמור על איזון. אי אפשר לעשות "שגר ושכח" ולחשוב שנקבל אותם חזרה אחרי ארבע שנים ארוזים ומחונכים, כמו שאומר ראש הישיבה של הבן. לשחרר זה טוב, לסמוך עליהם זה טוב, אבל עם השנים למדנו שגם לקפוץ לביקור פתע זה טוב מאוד, הכרחי אפילו, מדי פעם. אז אתה רואה כמה הם שמחים לראות אותך שם, בבית השני שלהם, ולקבל באותה הזדמנות שקית פינוקים מהבית.

שירות עם זהירות

אגב, זה נכון לא רק לגבי הצעירים. זה נכון גם להסדרניקים, לחיילים, לסטודנטים ולבנות שירות. אולי במיוחד לבנות שירות. בניגוד לרוחות שהחלו לנשוב במחננו, אני דווקא בעד הרעיון שבנותינו ישרתו את המולדת. זה נראה לי נכון אידיאולוגית, וזה נראה לי נכון לבנות עצמן. השירות מרחיב להן את האופקים, מעניק להן עצמאות ובגרות ומפגיש אותן עם הכוחות שלהן. אלא מה? חשוב להיות עם אצבע על הדופק, במיוחד בתחילת השנה. נערה תמימה ואידיאליסטית שיוצאת מהחממה של האולפנה עלולה לגלות שהעולם הגדול הרבה יותר מורכב ממה שהיא חשבה, והבנות שלנו מגיעות לעתים קרובות למקומות מאתגרים במיוחד. בנות מטבען הן יותר עדינות ופחות יודעות לעמוד על שלהן, ויכול להיות שיהיה מי שינצל את העובדה הזאת. אני בטוחה שהרכזות משתדלות כמיטב יכולתן, אבל טוב שתהיה גם נוכחות הורית מדי פעם, כדי לתמוך ולחזק. את השיעור הזה למדנו עם הזמן, ומכיוון שילדינו מפוזרים בארבע כנפות הארץ, אנחנו מוצאים את עצמנו עושים מדי פעם סבב שמירה על קשר ונוסעים ימה וקדמה, צפונה ונגבה. זה דורש זמן ומאמץ, שלא נדבר על דלק, אבל זה עניין שכדאי להשקיע בו. בדיוק כמו בזוגיות, אבל זה באמת כבר נושא לטור אחר.

eramati@gmail.com

איור: עדי דוד

"סבבה אמא, סבבה. הכול בסדר. תשמעי, אני צריך ללכת, אני אדבר איתך אחר כך... ביי!" אני נוטה לראות את הדממה התקשורתית של הילדים בעין די יפה. אם הם לא מרגישים צורך דחוף לשוחח איתנו, סימן שיש להם דברים יותר מעניינים לעשות

אני גם לא בקטע של שיחות טלפון תכופות מדי - וכמובן שההגדרה "תכופות" היא אינדיבידואלית לגמרי. אני זוכרת שמישהו פעם שאל איך אני מספיקה לצלצל לכולם כל יום, וכשאמרתי שאני לא הוא די הודעזע. לפעמים הצורך לשמור על קשר הוא בעיקר שלנו, ההורים. בשנה שעברה השישיסט דהיום, קרי החמשוש דאשתקד, יצא לראשונה מהבית. כשכולי דאגה למסכן שצריך לבלות לילה ראשון בלי אמא, כמאמר השיר, צלצלתי בערב לשאול איך הולך. "סבבה", ענה הבחור בחביבות כהרגלו, אך הבחנתי בנימה קלה של קוצר רוח בקולו. "אבל מה היה היום?" ניסיתי לחקור, "איך הסתדרת? איך בכיתה? מה עם חברים? איך האוכל?". "סבבה אמא, סבבה. הכול בסדר. תשמעי, אני צריך ללכת, אני

הגדולים שמסתובבים בין חדרי הבית ומשתפים זה את זה ואותנו בחוויות מהשבוע או שבועיים או שלושה החולפים. מכירים את השיר "באה אליכם" של מירי מסיקה? אני תמיד מרגישה שאת השורה "אמא ברגע מוארת משמחה" כתבו בדיוק עליי.

ימין דוחה ושמאל מקרבת

למרות הגעגועים, אני לגמרי שלמה עם זה שהילדים פורחים מהקן. ככה זה צריך להיות, בוודאי בגילאים המאוחרים. גם הצעירים שנמצאים באולפנות ובישיבות תיכוניות מקבלים שם הרבה יותר ממה שיכולתי לתת להם בבית, וכל עוד הם מרוצים, גם אני מרוצה.

תראו מה זה. אפילו לפרגן אי אפשר במדינה הזאת בלי לחטוף ריקושטים. לפני שבועיים שיתפתי אתכם בחוויותיי מהקמפינג, תוך טפיחה על השכם המגורי שהתנהג למופת. אלא מה? מטעמי דיוק היסטורי - ותו לא - ציינתי שבאתר היו כמה משפחות חרדיות. מה לעשות? באמת היו.

עכשיו נשאלת השאלה, למה כל מיני קוראים היו בטוחים שרמזתי שהן אלו שהשאירו לכלוך ולא התארגנו בזמן? מה גרם להם לחשוב שלזה התכוונתי? עצם האזכור שלהן? העובדה שהם רגילים להיות מותקפים, ולפעמים בדיוק על הרקע הזה? המייל הנועם הראשון שקיבלתי הפתיע אותי לגמרי. במייל הרביעי כבר החלטתי שהעניין דורש הבהרה.

אז בואו נעמיד דברים על דיוקם: עד כמה שהספקתי להתרשם, המשפחות החרדיות היו נחמדות ומחונכות בדיוק כמו כל השאר. לא בדקתי את טביעות האצבעות על שתי העטיפות שנשארו על הדשא, כך שאין לי מושג מי השאיר אותן שם. אולי מדובר בכלל בפרובוקציה של השב"כ. המשפחה שלא הייתה מאורגנת בזמן הייתה אנחנו, בעוונותינו הרבים. חשבתי שהקורא הממוצע יבין שאם הגענו בחמש שעות איחור, כנראה שגם להתקפל ייקח לנו יותר זמן מהממוצע. אבל היה לנו איזשהו תרוץ קלוש, אז אתם מוזמנים לדון גם אותנו לכף זכות.

בית האקורדיון

עם חזרתם של שני שלישים מילדינו למסגרות פנימייתיות, ההמולה של החופש הגדול הוחלפה בשגרה רגועה ומבורכת. השכנה הרווקה שאלה למה פתאום כל כך שקט אצלנו, שלושת סלי הכביסה הגולשים הצטמקו לסל אחד, וגם את התחתית שלו (לא ייאמן!) אני זוכה לראות מדי פעם. אני כבר לא מוצאת את עצמי עומדת מול המקרר, מגרדת בראש במבוכה ותוהה לאן נעלמו שלוש שקיות החלב שקניתי בבוקר. לעומת זאת, אני נאלצת לחפש שמרטפיות בשדות זרים, ובינינו, אני גם סתם ככה מתגעגעת.

טוב שיש שבתות חופשיות. אז אני מתרוצצת בין הבישולים להררי הכבסים שנערמו שוב לפתע, חוגגת למראה

להתאם גם בשבת

בשורה חדשה לנשים הדתיות:

מעטה ניתן להשיג גם בארץ את מוצרי האיפור המותרים לשימוש בשבת, באישור בד"ץ בית יוסף • בחברת 'מייק אפ לשבת' מסבירים בדיוק מהן הבעיות המהוות חסם בפני ייצור איפור המותר לשימוש בשבת ואיך ליון המוצרים של החברה אינו נכנס בכלל אותן בעיות

נשים רבות מצרות על כך שדווקא בשבתות ובחגים, הזמנים בהם הן משקיעות בביגוד, תכשיטים והנעלה לכבוד המועד, השחקן הראשי שהוא האיפור נעדר מהבמה. אמנם, חברות מסוימות מבטיחות מוצרים עם עמידות 24 שעות, אך בפועל אלו לא תמיד מחזיקים מעמד ומתפוגגים במהלך השבת. מה גם, שאין זה בריא לעור לישון כשעליו חומרים שאינם מאפשרים לו לנשום. את הקושי הזה זיהתה גם חברת 'Shabbos Brushups' מארה"ב והחלה לייצר ליון מיוחד של מוצרי איפור המותרים לשימוש בשבת ומיועדים לנשים שומרות שבת. ההיתר ההלכתי לאיפור הוא על פי הנחיות הגר"ע יוסף צוק"ל, הרב פישליס שליט"א חתנו של ר' דוד פיינשטיין שליט"א והרב חנוך ארנטריו רב"ד לונדון. ישנם גם רבנים נוספים שנתנו את אישורם המלא לשימוש באיפור הייחודי, בתנאי שהאישה העושה בו שימוש פועלת בדקדקנות על פי הוראות השימוש שמצורפות אליו.

איך יתכן שימוש באיפור בשבת?

בחברת 'מייק אפ לשבת' אשר מייבאת את המוצרים לארץ באופן בלעדי, מסבירים, כי באיפור רגיל קיימות שלוש בעיות הלכתיות בשימוש בשבת: צובע (בשל העובדה שהאיפור מתקיים לשעות רבות), ממרח (מכיוון שמעורבים בו משחות וקרמים) וממחק.

באיפור של חברת 'Shabbos Brushups' פתרו את כל הבעיות, שכן המוצר נטול כל שמנוניות או קרם, כך שהמשתמשת בו אינה עוברת על 'ממרח'. הוא גם לא מתקיים במשך שעות רבות ולכן אין מעבר על 'צובע', ומכיוון שהוא אבקתי ומתפוגג מאליו, גם אין איסור 'ממחק' - מה שמאפשר את השימוש בו בשבת לפי דעות חלק מהפוסקים.

האישור של בד"ץ בית יוסף אשר מתנוסס על המוצרים הביא לבשורה של ממש בקרב שומרי השבת. הודות למוצרים הייחודיים ניתן להתרענן מבלי לעבור על איסורים חמורים, חלילה.

בחברה מדגישים כי ישנו רב מיוחד וירא שמיים מטעם הבד"ץ שביקר במפעלים בחו"ל ובדק את הנושא לעומקו, והוא עומד לרשות הלקוחות במענה טלפוני, ויענה בשמחה על כל שאלה הלכתית בנושא.

מה מיוחד את חברת "מייק אפ לשבת"?

נשים רבות טועות לחשוב שכל מוצר שהוא בגדר אבקה מותר בשבת, ואינן יודעות שבשימוש בתמרוק כזה הן עוברות חס וחלילה על חילול שבת, כיוון שברוב מוצרי האיפור האבקתיים כגון צלליות וסמקים מעורבים חומרים מקשרים כמו סיליקון, שמן וקרמים מה שהופך את הפעולה לממרח ולצובע.

המוצרים של חברת מיקאפ לשבת:

✓ **מורכבים ממינרלים טבעיים, נטולי שמן או בישום ומאפשרים לעור לנשום**

✓ **יוצרים מראה טבעי, אצילי ועדין.**

✓ **מופיעים במבחר רחב של מוצרים בגוונים אופנתיים ויחודיים**

✓ **והכי חשוב - היחידים המותרים לשימוש בשבת עם חותמות כשרות.**

חשוב מאד להדגיש, כי מוצרי האיפור של החברה איכותיים במיוחד, אך לא עמידים לשעות רבות בכדי לא לעבור על איסור צובע. ניתן לחדש בכל עת את האיפור לפי הנחיות הכשרות המצורפות למוצר.

**לפתיחת נקודות שיווק
נוספות ניתן לפנות**

054-7377460

Iccosmetics@hotmail.com

מרכז שיווק והפצה בסיטונאות בלבד

ShabbosBrushups
BY ALLISON

את מוצרונת אנקובת המכירה הקרובה אביהת, אהתנסות, אהתרגל ואקבלת ליצור נוסף!

אזור מרכז: בני ברק: 03-5791099 יפית קוסמטיקס: 03-5700794 פשוט טיפוח: 03-5788980 דווייטש: 052-7649344 אביטל: 052-7654529 **קרית הרצוג** - אסתי: 054-8437524 **ת"א והמרכז:** תהילה: 052-8080078 **ירושלים:** גאולה - יפית קוסמטיקס: 02-5377768 מרים כהן: 054-8418729 **בית וגן** - הדר: 054-2563570 **נווה יעקב** - נחמה: 052-7652020 **רוממה** - רחלי וינד: 052-7630079 **רמות** - אודל אטיאס: 054-5874560 **בית שמש:** סטייליש: 02-5810088 יוקרה של איפור: 02-9920185 **אלעד:** פסטל: 054-8449363 רחלי יוגב: 03-9337816 / 054-9922699 **קרית ספר מודיעין:** פרפקט: 052-7679930 **ביתר:** נחמדית: 054-6806934 **רויאל רוד:** 02-5345641 ספוגית: 02-5800595 **כוכב יעקב:** מוריה טויטו: 050-6399918 **עמנואל:** סימה: 054-4396414 **אזור צפון:** נתניה: מיכל: 052-4152152 ולס: 050-6377067 **חדרה:** אפרת עזימי: 052-7651505 **אור עקיבא:** 050-7555705 **חיפה:** מירית גיא: 054-8462568 **רכסים:** פשוט חלום: 04-9040920 חן: 052-7135273 **טבריה:** בצלאל: 052-7158164 **צפת:** בן שעה: 052-7663356 **אזור דרום:** רחובות: מאיה רבינוביץ: 054-4565164 **אשדוד:** סגול: 050-8730251 **חזון יחזקאל:** צביה: 050-4195939 **נתיבות:** 054-8467481 **אזור יהודה ושומרון:** עלי זהב נעמה יהודאי: 03-5246629 / 050-7675402 **עלי:** אושרית רחמי: 054-2560323

בזמנכם החופשי

עפרה לקס

לקראת ראש השנה מארגנת תיירות הרו' בע היהודי סיורי סליחות באווירה מיוחדת. הסיור יתחיל בשער יפו, ימשיך מול ארבעת בתי הכנסת הספרדיים, יקפוץ לבית כנסת הרמב"ם וכמובן יספר את סיפורם של 'החור' רבה' והרובע ההרודיאני. המסיירים יפגשו בדרך פייטן שינעים בזמירות ויקנחו בסליחות בכותל. חמישי הבא, שלישי שאחרי ושני אחר כך. בהרשמה מראש.

השבוע יצאה לרדיו הקלטה של אריק איינשטיין לשיר 'לפעמים' של מיכה שטרית וארקדי דוכין. השיר יוצא לכבוד הערב 'זו אותה האהבה', מופע הוקרה לאיינשטיין ו'ל שיתקיים ב'ג בתשרי בגני יהושע עם מיטב אמני ישראל, בהם אברהם טל, דוד ד'אור, דני סנדרסון, יהודית רביץ, מיני גבריאלוב ומי שינה. מנהל אמנותי: קובי בן עטר.

שתי טיפות מים יושבות על עלה ומבייטות אל הילדים המשחקים בגן השעשועים. לאן הן ינדדו והאם יפגשו שוב? זאת תגלו ב'טיפה וטיפונת', ספר ילדים חדש של סמי מיכאל שממחיש את מחזור המים בטבע, את כוחם של המים ואת תנועתם הבלתי פוסקת כמשל לחיים. את הספר מעטרם איוריה של ליאורה גרוסמן. הוצאת דביר.

בחמישי הבא יתקיים 'ליל המדענים', שבו פותחים מוסדות המחקר ומוזיאוני המדע את שעריהם לקהל הרחב ומציעים מפגשים בגו' בה העניינים עם מדענים, סיורים במעבדות, הופעות ופעילויות מדע חוויתיות. השנה יעמוד הערב בסימן מדעי הים. בין המשי'תתפים: מוזיאון בלומפילד למדע, המדעטק, הטכניון, מכון ויצמן ואוניברסיטת בר-אילן. כדאי להתעדכן באתר משרד המדע. הכניסה חופשית.

כשהטליבאן השתלטו על עמק סוואט בפ'קיסטאן, מלאה יוספאזי נלחמה על זכותה לחינוך. כשהייתה בת 15 וחזרה מבית הספר היא גורתה בראשה כדי להשתקת. אחרי שניצלה בנס, הגיעה לניו יורק והפכה סמל למחאה שקטה והמועמדת הצעירה ביותר לפרס נובל לשלום. 'אני מלאה', מאת מלי'אלה יוספאזי עם כריסטינה למב. מאנגלית: שרה ריפין. כנרת זמורה.

ofralax@gmail.com

ספר // אסתי רמתי

הבלשית מהאולפנה

'יוצאת מהמשחק' משלב ביקורת חברתית לצד סיפור מתח קולח וריאליסטי שמתרחש ביישוב דתי

'יוצאת מהמשחק', פנינה אריאל, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 222 עמ'

לא רק לנוער. 'יוצאת מהמשחק'

בהרצאה ששמעתי פעם על אלימות במשפחה, הדוברת הבהירה שלא תמיד מדובר באלימות פיזית. גם אלימות מילולית, נפשית וכלכלית הן סוגים של התעללות. ואם תאמרו שקשה למצוא זוג שלא מחליף מהלומות מילוליות מדי פעם, אז הנה האלמנט המאבחן של התעללות לעומת מריבות סטנדרטיות: הפחד.

בספר 'יוצאת מהמשחק' של פנינה אריאל הפחד נוכח כמעט מהעי'מוד הראשון, אפילו לפני שהקורא מבין במה הספר עוסק. רותם, גיבורת הסיפור האולפניסטי, מרגישה היטב שמהו אצלה בבית לא תקין, אך מתקשה להגדיר מה בדיוק. למה אמה חלשת האופי מעוררת כל הזמן את כעסו של אביה הכריזמטי, ודורי קא כשהוא מובטל? גם אחיה הצעיר ארז מרגיש את המתח, ומוצא נחמה בחיק חברות הנערים המפוקפקת של היישוב. כעונש, אביה מחליט שרותם תחליף את ארז בעבודתו כעוזר בה'פקת משחקי בר מצווה בלשיים-היס'טוריים, החלטה שמסבכת את רותם בתעלומה אמיתית אך גם עוזרת לה לראות נכוחה את המציאות בבית. בכריכה האחורית של הספר מוצ'גת התעלומה הבלשית שרותם נגד'רת לתוכה כמרכז העלילה, אך נראה לי שגם הסופרת מתייחסת למשחקי הביולוש ככלי בלבד. הסיפור האמיתי

הוא של מתבגרת שנאלצת להתמודד לבדה עם חוויות ביתיות קשות, וסי'פורה של התעללות נפשית במשפחה באופן כללי.

אריאל בחרה למקם את הסיפור ביישוב 'משלנו', ריאליסטי להכאיב. באולפנה של רותם המורות עצבניות, החברות מרכלות, ויוכיפלצת המנהלת מוטרדת מאורך החצאיות של הבנות, אך אלו הבעיות הקטנות. בין השבילים והבתים הפסטורליים יש נוער שוליים וסמים, ואבא שלומד דף גמרא באדי'קות אך גם לא מהסס לומר לאשתו בבוז שהיא נראית כמו סמרטוט.

יש כאן אמירה שתופעות כאלה קו'רות גם במקומותינו, אך למעשה הספר אינו עוסק בביקורת אלא בתיקון. הילד הרע של היישוב מתגלה כפחות נורא ממה שחשבנו, ואפילו מערכת היחסים המעוותת בין הוריה של רותם עולה על דרך חדשה בעזרת טיפול מקצועי. לא ממש סוף טוב הכול טוב, אבל יש תקווה לשינוי.

לסיכום: 'יוצאת מהמשחק' הוא ספר קולח ומוחת, כתוב מצוין ומעל הכול מעורר הזדהות וחמלה גדולה כלפי הגיבורה. הלב יוצא לרותם, שכמו בכל יצירה טובה עוברת תהליך נפשי עמוק, ואנחנו איתה. הספר מיועד לנוער, ולמרות הנושא המורכב אין בו תיאורים קשים שעלולים להרתיע את הקורא. מומלץ בחום.

דיסק // חיים אקשטיין

לקראת חתן

עם קצב ושמחה, מלחינים ומעבדים מהשורה הראשונה וכמה גימיקים מקוריים, 'חתן דומה למלך' הוא אלבום בכורה משכנע

'חתן דומה למלך', אלי הרצליך הפיקה: ישראל לובין

יש גם קליפ יצירתי. 'חתן דומה למלך'

לוח הזמנים הולך ומצטופף לק'ראת חגי תשרי, ולכן החלטתי לחסוך זמן, להאציל סמכויות ולתת לבתי בת השנה וחצי לחוות דעה על אל'בומו של אלי הרצליך. וכך, בעוד אני שואל את עצמי אם מדובר בעוד דיסק מן השורה או בבשורה חדשה בענף התעשייה החסידית, הילדה הגיבה לשירים בהתלהבות והתחילה לקפוץ ולרקוד. השתכנעתי.

אכן, בשביל רבים מחובבי המוזיקה החסידית לא צריך יותר מזה: שיהיה קצבי, שמח, מקפיץ, כמובן לצד שי'רים רגועים ושקטים מהלב. הרצליך, שזהו אלבום הבכורה שלו, מיישר קו עם הזרם המרכזי במוזיקה החסידית של השנים האחרונות, והתוצר שלו אינו נופל באיכותו מאלבומיהם של הכוכבים המוכרים יותר. והאמת היא שזה לא כל כך מפתיע, לאור העובדה שהבחור הצליח לאגד סביבו סוללה

רצינית של מלחינים ומעבדים מה'שורה הראשונה, כמו יוסי גרין, משה לאופר, מונה רוזנבלום, ישי לפידות, איצי וולדנר, דודי קאליש ועוד רבים וטובים.

פרט להתרשמות החיובית הכל'לית מהאלבום, כמה נקודות ראויות לציון: הלהיט שמכהן כשיר הנושא, 'חתן דומה למלך', הוא שיר חתונה שהמילים 'קול ששון וקול שמחה' אינן מופיעות בו כלל, לשם שינוי; ל'בחכמה יבנה בית' גלווה קליפ מקורי באתר בנייה (אין לזה קשר לדיסק עצמו, אבל טוב לדעת שיש ראש יצירתי מאחוריו); עיטור מיוחד על קיבוץ גלויות מוענק לשיר 'הצ'ליחנו', שמשלב את המילים מה'הבדלה הספרדית עם פזמון בידידי, שעשוי לגרום גם למרוקאים הכבדים שביניכם לאחל במוצאי שבת 'גיטע וואך'.

חשק אחיה

**מבצע מיוחד
לראש השנה:**

**קנה פח שמן 5 ליטר
במחיר מבצע של 199 ש"ח
וקבל צוננות דבש איכותי
450 גר' - בחינם!**

* המבצע בתוקף עד ערב חג סוכות

**זוכה בתואר
שמן הזית הטוב
ביותר בישראל
לשנת 2014**

בעל תו איכות ענף הזית

**כשרות
מהודרת**

להזמנות:

1-800-242-999

m-achiya@m-achiya.co.il

משלוחים חינם עד הבית בכל הארץ באמצעות המפיץ האזורי

מיטוביצי

תשחץ זאב פרנק

עיתון יומי צורפתי ותיק (4,2)	בירת חבל טיבט	העמדות פנים (סלנג)	מומחה לכף הרגל	עיר בדרום הארץ	בעל אחוזה בימי קדם
			אופנה מיושנת שחזרה לאופנה		
פחד פתאום	קישורית	נוזל חיטוי רפואי		נדנדה, מיטות חבלים תלויה	ראש עירית ירושלים
		מטבע בדרום אמריקה	בהתאם ל...	תא חישה בגוף	
הוא יצה"ר הוא מלאך המוות	מגש, טרין	מין שיח קוצני, פריו מותק		אות בא"ב	אות ABC
		סיום סופי ומוחלט (4,3)			
עדית, מגזרית					

סודוקו

קט

9	7	6		4			
	8	4		2			3
			7			1	6
	4				1	5	7
	1			9		2	
5	6		3			1	
	9	7		5			
4			8			7	9
				2		5	4

בינוני

	7			5	3	6	
	9				4		
	5	6			7	9	2
1	2	7					
		4				1	
						2	4
	1	2	7			3	9
			3				8
		3	6	9			5

קשה

		7		1	4	5	
5						1	3
		8					
				5	1		6
9				3			1
1	2		4	8			
						7	
	7	9					2
		6	7	9		8	

פרס על פתרון התשחץ מגיליון 608 יישלח לצורית שטייף מטלמון

פתרונות לתשחץ יש לשלוח למערכת בשבע בעבור מיטוביצי ת"ד 3631 פ"ת, 49230 או למייל: besheva3@besheva.co.il נא לציין את מספר הגיליון על גבי המעטפה

חגית רוזנבאום

“מה אתה עושה כאן בשעה הזו?” התפלאה הדס.
 “ומה את עושה כאן?” השיב בשאלה, “כנראה שגם
 אני נהייתי רעב. עברו הרבה שעות מאז ארוחת הערב”.
 הדס נדה בראשה: “אני לא רעבה, פשוט לא הצלחתי
 להירדם בגלל הנמלה, וגם כשברחתי למטבח, יש
 נמלה אחרת שמציקה לי. למה בכלל צריך את הנמלים
 האלה?”.

הדס התבוננה בנמלים בשתיקה וחשבה: אולי הן לא סתם יצורים שמציקים לילדים באמצע הלילה? אולי אפשר ללמוד מהן משהו? איתן כמו קרא את מחשבותיה: "גם אנחנו צריכים לחשוב כמו הנמלים: בואו נאסוף לנו מעשים טובים כמה שיותר, כדי שיהיה לנו עם מה לבוא לעולם הבא. אז מה את אומרת?" חייך אל הדס, "את כבר לא כועסת עליהן?".

// דקלה שגיב

עבור (10/כז)	ההיפך מחשך			משרתם בביתם (כז/א)
שם פרשטין (4/כז)	חובה תשלום			מנהל המקצוע המלך
				בית הטהור (8/כז)
				בשחמט הבואה (כז/א)
		חיש (כז/א)		נכר, לא מכר
מנהל הארץ (כז/א)		לא בשבוע (48/כז)		חש בית (כז/א)
			הסכם	
			מען, דירה (13/כז)	
				נכס, נצור (1/כז)
	לא מעט (5/כז)			נך, פתח
	עומד לנפול			
			יתצבו (12/כז)	
				שטח (כז/א)
				הנחת ככל (4/כז)

פתרונות מגיליון 609

מ	י	כ	ו	ה	א	צ
ש		פ	ת			ל
ה	ר	י	ו	ר	נ	צ
ר		ו		י		ו
ב	ר	ע	ת	ק	י	ל
נ		ו	מ	ר		י
ש	ו	פ	נ	א	ו	מ

4	3	6	7	8	4		4	4	3	5	2	4
5	3	9			5		4	9	9		6	
4	5	8	8		5	5	4	8	4		4	
8			6				4		0		6	
1		4	8	6	7	7	4		2	8	1	0

**פתרונות יש לשלוח למערכת העיתון
'בשבע לילדים', ת"ד 3631 פ"ת, 49130.
נא לציין את מספר הגיליון על גבי המעטפה**

**על פתרון החידה
מגיליון 608 יישלח פרס
לידידיה כהן משדמות מחולה**

רעיונות והצעות יתקבלו בברכה: yon@inn.co.il

אפרים // יוני קמפינסקי

רבי דוד מנחם

34. תושב ירושלים. נשוי לאסתר ואב לילדה. רב בית כנסת, חזן וזמר, יוצר ומלמד פיוטים

צילום: אפרת צחור

ובמגרש הביתי

*** בוקר טוב:** השכמה ברבע לשש, "אין בארץ אמן שקם בשעה הזאת". בין שש לשבע וחצי הוא "לומד, עונה על שאלות הלכתיות וגם כותב". אחר כך תפילה. "הקמתי מניין שהוא בקצב של שטיבלאך, עם נוחות של בית כנסת". אחרי התפילה הוא מעביר שיעור של חצי שעה בתלמוד, חוזר הביתה לארוחת בוקר, "ואז לומד עד שמפריעים לי".

*** דיסק ברכב:** בדרך כלל הנסיעה שקטה, אבל ברכב מצויים כמה דיסקים: מוחמד עבד אל-והאב ואום כולתום, אלבום ניהגונים "שאשתי שמה" ו"קבעתי" של רואל. "השיר 'דעתי עליה' מאוד ריגש אותי. זה דיסק המוסר שלי".

*** שבת:** האוכל של שבת הוא תענוג מיוחד. "אשתי מכינה אוכל שכבר דורות לא הכינו. זה משהו נדיר באמת". בלי לות של שבתות החורף מגיעים לביתם אחרי הארוחה דתיים וחילונים לטיש שיש בו לימוד ושירה "עד השעות הקטנות". בשנה שעברה הגיע קובי אוז עם רעיתו והילדים, "ופתאום ראו שיש לו דבר תורה להגיד. זה פותח את האנשים".

*** אוכל:** המאכל האהוב הוא הסביח "של שבת בבוקר לפני החמין", מעשה ידי רעייתו כמובן.

*** עתים לתורה:** פרט לשיעורים שהוא מעביר, הוא לומד מדי יום גמרא בעיון "כמו בישיבה, כדי להישאר באור תה מדדגה". הוא משיב ל-30 שאלות הלכתיות ביום, חלקן מתקבלות בפייסבוק, ויש לימוד יומי של פרק בתנ"ך ופרק במשנה ובהתאם לתקופה הנוכחית גם מחשבה וקבלה.

*** אחזקת הבית:** ברוב הפעמים תיק הספוגג'ה לשבת עליו, והוא תורם את חלקו גם בנושא שטיפת הכלים. "אבל אשתי שתחיה לקחה את הכול עליה כדי שאהיה יותר פנוי".

*** מופחיד:** התשובה לקוחה מתהילים: "אל תשליכיני מלפניך ורוח קדשך אל תיקח ממני", כלומר איבוד התודעה. "אבל אני לא חושב על זה, ואני יודע שגם אם זה יקרה, ה' יהיה איתי גם שם".

*** דמות מופת:** יש רבים, אבל הוא מרחיב על הסב שנפטר לפני 15 שנים "ואין יום שאני לא חושב עליו. הוא היה מחנך גדול ועסק בזה כל חייו".

*** פנאי:** השאלה מה הוא פנאי נשאלת ביתר שאת בתקופה שבין ראש חודש אילול לראש חודש מרחשוון. ובכל זאת נהנה "לשחק עם הילדה ונהנה מלימוד וקריאה". האחרונים שנקראו הם "בן החמאס", "מאמר תיאולוגי מדיני" ו"ספר הטאוו".

*** משאלה:** תמונת העולם העתידית, כפי שהיהדות מייחלת לה: "עולם מתוקן במלכות ש-די, של שלום ושלווה ודעת אלוקים".

*** כשתהיה גדול:** מה שהוא עושה היום, "רק יותר בגדול, אולי בבהירות יותר". הרצון הוא לחבר את הפלגים בעם ובאנושות כולה. "הלאומיות שלנו היא רק תחנה לתיקון עולם".

בשואה, ולימד אותם את הפיוט 'אל אליהו'. "הנקמה הכי גדולה בנאצים".

*** הופעות משותפות:** על העמידה על במה אחת עם אנשים שאורח חייהם שונה ב-180 מעלות משלו הוא אומר: "היה לי קצת מוזר בהתחלה". אבל "מי שלמד את הרב קוק מרגיש שזו הגשמה של דבריו. הוא כתב במפורש לחיות זה עם זה, ואני רוקד בין כל העולמות".

*** הישיבה החילונית:** "שאלתי את הרב עובדיה: יש פסטיבל בכנרת בראש השנה וגם יום לפני כן, והוזמנתי להופיע, מה לעשות? הוא אמר: תעשה איתם משהו רוחני ותגיד שכל אחד צריך להיות בראש השנה בביתו. אבל תלך". בישיבה החילונית בירושלים הוא מלמד בברכת הרב מרדכי אליהו. "אני נכנס למקומות שרבים לא ייכנסו אליהם".

*** הרב עובדיה:** האב היה תלמיד ישיבת פורת יוסף, ולכן מכיר את הרב עובדיה "מאז שאני מכיר את עצמי". הוא למד את כל ספרי ההלכה שלו, ובמהלך השנים הופיע מולו "עשרות פעמים". הרב "הבין היטב במוזיקה ערבית. לא היה מצב שאתה נכנס אליו והוא לא יגיע בך - יצבוט, ייתן לך סטירה, כמו סבא טוב. הבאתי אותו ל'מרכו' כמה פעמים".

*** הרעיה:** אסתר היא אחות של חבר שלמד איתו ב'מרכו'. את השניים חיתן הרב מרדכי אליהו, שהוא קורא לו "חסיד", רק כי רב אברום היה חולה באותו ערב. אסתר לימדה בעבר וכיום "לומדת לימודים רוחניים". לשניים ילדה בת ארבע.

*** רב קהילה:** מגיל 16 שימש רב-חזן בבתי כנסת קטנים בנחלאות, אך לפני שנתיים הם עברו לשכונת רסקו, שם הוא מכהן כרב בית הכנסת משכן יוסף "וכרב לא רשמי של השכונה". במסגרת הזאת הוא מעביר שיעורים מדי יום ובשבת.

*** שר עם ערבים:** מקיים מפגשים עם שייח'ים, בהם גם עם עבד אל-קאדר מאל-אקצא, "אני הרב היחיד שהוזמן להתפלל בהר הבית". חושב שההתרחקות מהדתות האחרות מהווה החמצה גדולה. "הרב קוק כתב עשרות פעמים שצריך לכבד את הדתות הקרובות ליהדות. נכון, זה מורכב, אבל האמירה שלנו לעולם היא מורכבת. אנחנו מפספסים את זה ומשאירים את המקום לדאעש לדבר בשם ה'".

*** פרסום:** לצד הבמה הוא מופיע בתקשורת בראיונות או בפינוי קבועות, ובערוץ מאיר יש תוכנית בהנחייתו. "אני רואה את עצמי כמחנך ולא כאיש טלוויזיה. זה לא עולם שאני רוצה ללכת אליו".

*** מסלול:** היה משוכנע שילך לכיוון של רבנות ודיינות, והיום הוא גם בפייסבוק וגם ברבנות. לצד אלה הוא "כותב ספרים, מספר סיפורים ומדריך סיורים בנחלאות".

*** מזרח-מערב:** במהלך השנים הוא גם נתקל ברדידות תפיסתית: "פעם שאלו אם אוכל להיות חברותא בוגרת של צעירים משיעור א'. הקבוצה שלי הייתה מורכבת רק ממזרחים. לתמייתי הסבירו לי שיש להם שפה אחרת". אבל "חשוב לי לומר שקיבלתי יחס נפלא מצד ראשי ורבני הישיבה, אוהבי ישראל באמת".

*** רב אברום:** "דמות שהתאהבתי בה". ההווי של בני עקיבא שהיה משותף לרוב התלמידים בישיבה היה זר לו, והרב נתן לו תחושה של בית. "גדלתי במקום מיושן ועתיק ופתאום מישוה בא כאילו מהסמטאות האלה". הוא ישב בכניסה לישיבה, "וכשהרב היה נכנס לישיבה הוא נהג לראות מה אני לומד. פתאום הייתי רואה את הפנים שלו בספר שלי". לצד החריפות "המדהימה" הוא חושב ש"הוא הדמות עם הכי הרבה חוש הומור שהכרתי".

*** צבא:** ללא. "במשפחה לא נרגעו מזה שהלכתי למרכז הרב בגלל שפחדו שאתגייס". רק כשראש הישיבה יישר קו עם המשפחה בעניין הזה הם נרגעו.

*** מוזיקה:** מנגן על עוזה, חליל נאי וכלי הקשה, וכבר בגיל צעיר התלווה לבן דודתו הפייטן משה חבושה בהופעותיו. "זה היה קהל מזרחי שאוהב פיוטים, סיפור פנימי של כמה משוגעים לדבר. ידענו שאנחנו חיים בצל סבא, שאצלו הפיוט זה עבודת ה', וחשבנו שאנחנו האחרונים ולא יהיה לזה המשך".

*** ההמשך:** לפני כ-13 שנים הופיע לראשונה בפסטיבל העוד בירושלים. "זה היה מופע של שירים עיראקיים, עם נגן עיראקי זקן מרשות השידור וכמה נגנים צעירים. ראיתי כל מיני אשכנזים שמקשיבים לפיוטים ונהגים. לא האמנתי". מההופעה ההיא היה קו ישר להוראת הפיוט לקהל חילוני ולזמרים.

*** הזמרים:** במסגרת פרויקט 'ידידי השכחת' של 'בית הלל' לימד את שלומי שבן, קובי אוז ומרים נוספים. הוא חיתן חלק מהם ולומד עם חלקם יהדות. "התל-אביבים הכי קשים התחברו איתי. הם מחפשים עומקים והטקסטים האלה מאוד עמוקים".

*** מרכזים פיוטים:** "אפשר לומר שאנחנו עושים את זה. כשרצו בישיבה לשיר משהו מזרחי הסתפקו ב'נגילה הללויה' וחשבו שיצאו ידי חובה. כשאני מלמד פיוטים, אני מלמד את הפיוטים הכי עמוקים וזה נותן דבקות ורוחניות".

*** הקהל:** היום הוא מופיע בארץ ובחו"ל, עם זמרים כמו שלומי שבת, האחים לבית אריאל ושלם טוב לוי. "יש שהתחברו לזה מהסיבה התרבותית-לאומית ויש שמתעניינים בגלל שזו מוזיקת עולם". לפני שנה הופיע מול אלפי פולנים בקרקוב, "בכיכר שממנה גורשו היהודים

*** התחלה:** "ג באלול התש"מ. כן, השבוע יומולדת. אמא הייתה גננת והאב שוחט ובודק. הילדות עברה עליו בשכונת נחלאות, בקרבה גדולה לסבים שעלו מעיראק בשנות החמישים. ילד שיש מתוך שבעה, והכי מחובר לסבא מצד אמא".

*** הסבא:** חכם גורג' יאיר - רב, פייטן, מקובל וחזן מפורסם. "הרב מרדכי אליהו היה מצעירי מעריציו". הוא ערך אלפיים חופות בארץ ועוד אלפי חופות בחו"ל. "לפעמים אני מחתן את הנכדים של מי שהוא חיתן". הקשר המיוחד בין השניים החל כבר ביום היוולדו. "שמי המלא הוא דוד יוסף חיים. נולדתי ביום הפטירה של הבן איש חי, הדמות הנערצת ביותר על סבי", והוא גם קרוי על שם דודו, בנו של הסב, שנהרג בסיני".

*** זיכרון ילדות:** מגיל צעיר הוא למד אצל סבו, "הייתי עומד ומשמיע לו משניות והוא היה נותן לי מטבעות". כשהיה בן עשר, בזמן מלחמת המפרץ, ישן הסב אצלם בבית. "בחצות הוא היה קם להגיד תיקון, ואחר כך שר פיוטים שרק מקובלים יודעים. הייתי שר איתו". כעבור שנים התברר שהפיוטים השתמרו רק אצל הנכד, וחוקרים הקליטו אותו בשביל השימור.

*** לימודים:** שנות היסודי נלמדו בתלמוד תורה חרדי ספרדי שבו למדו חוזרים בתשובה מהעדה המרוקאית עם האריסטוקרטיה של היהדות הספרדית, עיראקים וחאלבים. "הבעיה הייתה שהם בכלל לא התייחסו ליום העצמאות, ואני הגעתי ממשפחה ציונית. אבל לא שמתי לב לעובדה הזאת עד כיתה ח".

*** כיתה ח':** אז הלך לישיבה חרדית ספרדית "בעלת אופי ליטאי", מה שהביא לפיצוץ. "אני בא בשבת בבוקר, פותח את ההיכל ואומר מי שביקר לחיילי צה"ל, ופתאום אומרים לי לא להגיד את זה. אבל דודים שלי משרתים בצה"ל ודוד אחד נהרג כחייל, ואני לא אחד שמוותר". בתוך כמה חודשים הוא מצא את עצמו מחוץ לישיבה. "אמרתי לאבי שהבן איש חי למד בבית וכך גם אני אעשה".

*** הלב חפץ:** אחרי חצי שנה הלך לבקר בן דוד שלמד במרכז הרב. "הם היו נראים לי מרושלים, לעומת החליפה המכובדת שבה הורגלתי", ובכל זאת לימוד התורה היה נראה לו רציני. "הוא הכניס אותי לשיעור א' והחלטתי שאני יושב ללמוד שם". בל"ג בעומר באותה שנה רשם אותו הרב גאל לר כתלמיד מן המניין בשיעור א', "בגיל 15 וקצת". בל"ג בעומר השנה, 19 שנים בדיוק לאחר מכן, הוא פרש.

*** לא מרכזניק:** כל השנים הוא ישן בבית ושם גם עשה את השבתות, "אומרים שאני לא מרכזניק, נשארתי עם חליפה ועניבה, אבל הספרייה של הישיבה זה המקום שלי. לשם אני בורח לכמה שעות כשאני רוצה להתאוורר".

לוקחים הלוואה חגיגית

מחזירים כל חודש קצת

חג שמח

לקראת ראש השנה, הלוואות בהחזר נוח במיוחד

הלוואה גמישה

הלוואה של עד 50,000 ₪,

בהחזר נוח של עד 50 תשלומים חודשיים

תוכלו לקבוע בעצמכם את גובה ההחזר החודשי

פטור מעמלת טיפול באשראי וביטחונות

אשראי בקליק

הלוואה של עד 200,000 ₪,

בהחזר נוח של עד 84 תשלומים חודשיים

בסניף, בלאומי קול או באחד מערוצי לאומי digital

(אינטרנט, סלולר, עמדות לאומי דיגיטל)

פטור מעמלת טיפול באשראי וביטחונות (במידה ומועמד בערוצים הישירים)

לאומי

leumi

לאומי איתך.

www.leumi.co.il

חייגו *5522 או 052-5522

leumi.co.il לאומי באינטרנט | leumi.co.il לאומי בפייסבוק | facebook.com/leumidigital לאומי בסלולר | m.leumi.co.il לאומי בטוויטר | twitter.com/leumidigital לאומי בבלוג | leumiblog.co.il

*העמדת הלוואה וסכומה כפופים לקריטריונים הנהוגים בבנק ובכפוף לשיקול דעתו. תנאי הלוואה לרבות קביעת גובה ההחזר החודשי, גובה הריבית, מועדי הפירעון של הריבית ושל הקרן, ייקבעו ע"י הבנק ויפורטו בהסכם שיחתם עם הלקוחות. *הלוואה גמישה ניתן לקבוע מראש עד 3 סכומי החזר שונים לשלוש תקופות במהלך הלוואה *התנאים בתוקף עד 31.10.2014 *פרסום זה אינו מהווה הצעה או התחייבות להעמדת אשראי *לאומי רשאי לשנות או לבטל את התנאים בכל עת וללא הודעה מוקדמת *פרטים מלאים ומחייבים בקשר להלוואות ולתנאי הזכאות בסניפי לאומי ובאתר.